

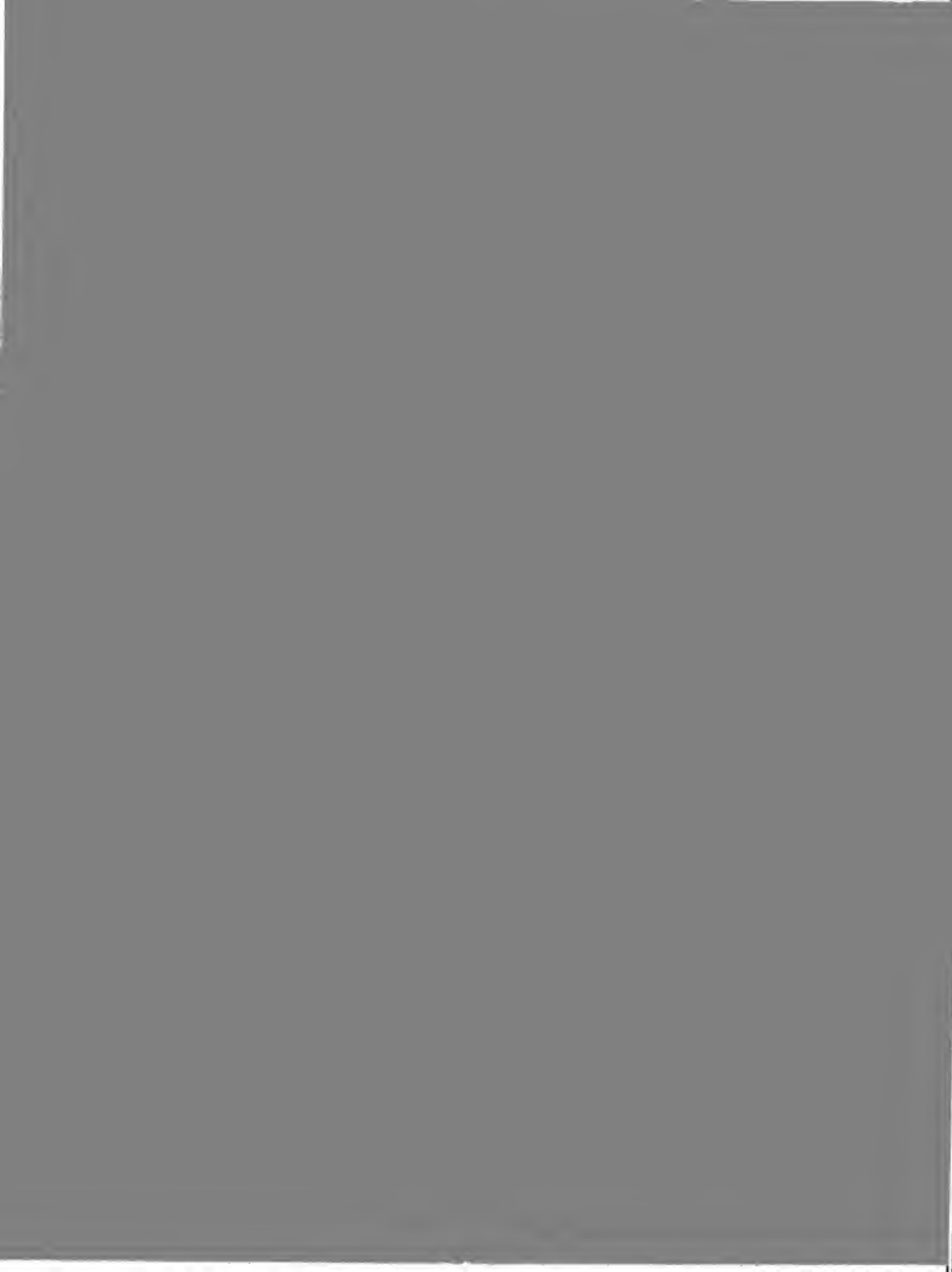
1968

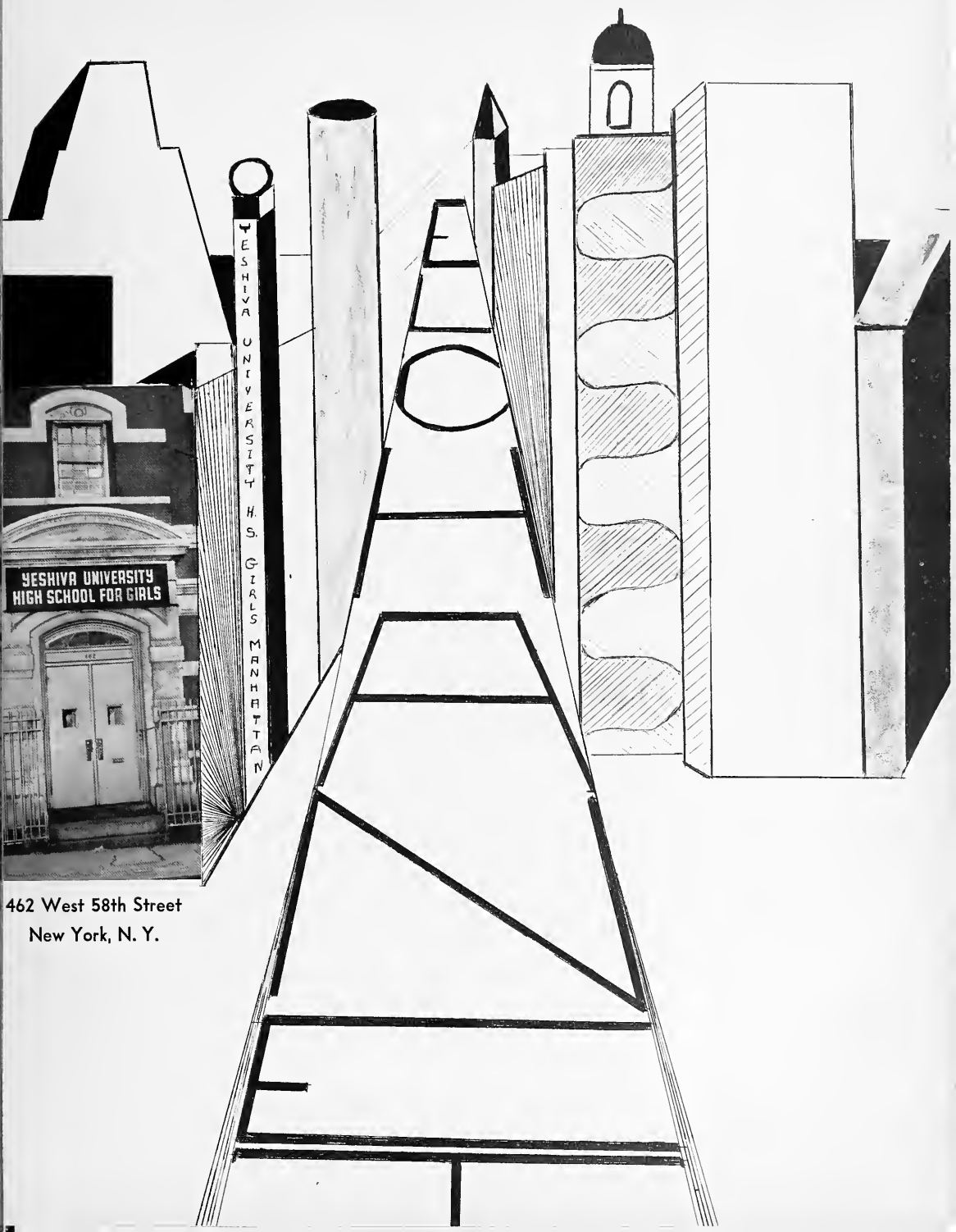
1968

ELCHANET

YESHIVA UNIVERSITY GIRLS MANHATTAN

YESHIVA UNIVERSITY HIGH SCHOOL FOR GIRLS

462 West 58th Street
New York, N. Y.

Yeshiva University High Schools

ADMINISTRATION

Dr. Samuel Belkin, President, Yeshiva University

Charles H. Bendheim, Chairman
Board of Directors

Rabbi Dr. Abraham N. Zuroff, Supervisor

Samuel Levine, Executive Director

Sheldon Socol, Director, Student Finances

Yeshiva University High School for Boys of Brooklyn
Rabbi Dr. Abraham N. Zuroff, Principal

Yeshiva University High School for Boys of Manhattan
Rabbi David L. Weinbach, Administrator

Yeshiva University High School for Girls of Manhattan
Dr. Isaac Lewin, Principal, Jewish Studies Department
Martin Lilker, Administrator

Yeshiva University High School for Girls of Brooklyn
Dr. Isaac Lewin, Principal, Jewish Studies Department
Alvin Kamber, Administrator

לתלמידות המסימות את בית-הספר הגבוה שעליד
ישיבה-אוניברסיטה בשנת תשכ"ח — שלום וברכה!

למועד צאתכן מבית-הספר שלנו וקבלתכן תעודות-גמר,
אני מברך אתכן בברכת מזל-טוב. יהי נועם ה' עליכן ותהי
דרך הייכן תמיד סוגה בשושנים.
בבית-הספר שלנו הנחנו את היסוד החינוכי שלכן. בזמן
שהייתן אצלנו התאמצנו להעניק לכן הרבה ידיעות בתורת
ה', אבל זו היתה רק התחלה, מעין פתיחה לעבודתכן בעתיד.
אולי זוהי כוונת המלך החכם, כשהוא מהלל „אשת
חיל": „פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה". אם
דואגים לכך שכת ישראל „תפתח את פיה בחכמה", אם
נותנים לה את ההדרכה המתאימה בהתחלה, אז — „תורת
חסד על לשונה", אז תהיה תורת ה' שגורה על לשונה תמיד
בחייה.
ואני תפילה שזה יקווים אצלכן ותהיינה לשם ולתהלה
בישראל.

הרב ד"ר יצחק לוין
המנהל

Dear Graduates,

You are completing your high school education in a most critical time. Never before has society permitted its institutions to be belittled and its authority to be undermined. Never before has youth been faced with so many problems in all areas of endeavor. The uncertainty of the future, the gamble of higher education, the draft and the Vietnam enigma, and the realities of integration have all left an indelible imprint on young minds.

Our own students carry additional burdens. They are both gladdened and saddened by the recent miracles and events which took place in Israel. They are perplexed and confused by the unfortunate conflicts between the eternal Jewish way of life and the popular and very attractive contemporary styles and customs, which tempt and distract the naive teenager.

Our school has attempted to arm its student to face modern problems. It has programmed religious and secular subjects of the highest calibre for their intellectual improvement and spiritual enhancement. It has created a respect for discipline, authority, and scholarship. It has set up values which make our students positive rather than negative entities in our materialistic world. Not all your classmates have accepted our challenge. Those who remained, however, to become candidates for graduation, did, and are prepared to face the future. My best wishes go with you.

Sincerely,

M. LILKER
Administrator

UNITED STATES REPRESENTATIVE
TO THE UNITED NATIONS

799 UNITED NATIONS PLAZA
NEW YORK, N. Y. 10017

YUkon 6-2424

February 15, 1968

Education is a never ending process and one which is essential to the successful quest for peace.

By learning to understand and respect the rights and differences of others -- whether they be differences of race, or religion or opinion -- you will enhance your opportunities to contribute in later life to the enlargement of human rights and human freedoms in our own country, and so also to peace in the world.

With every good wish to the members of your graduating class.

Arthur J. Goldberg

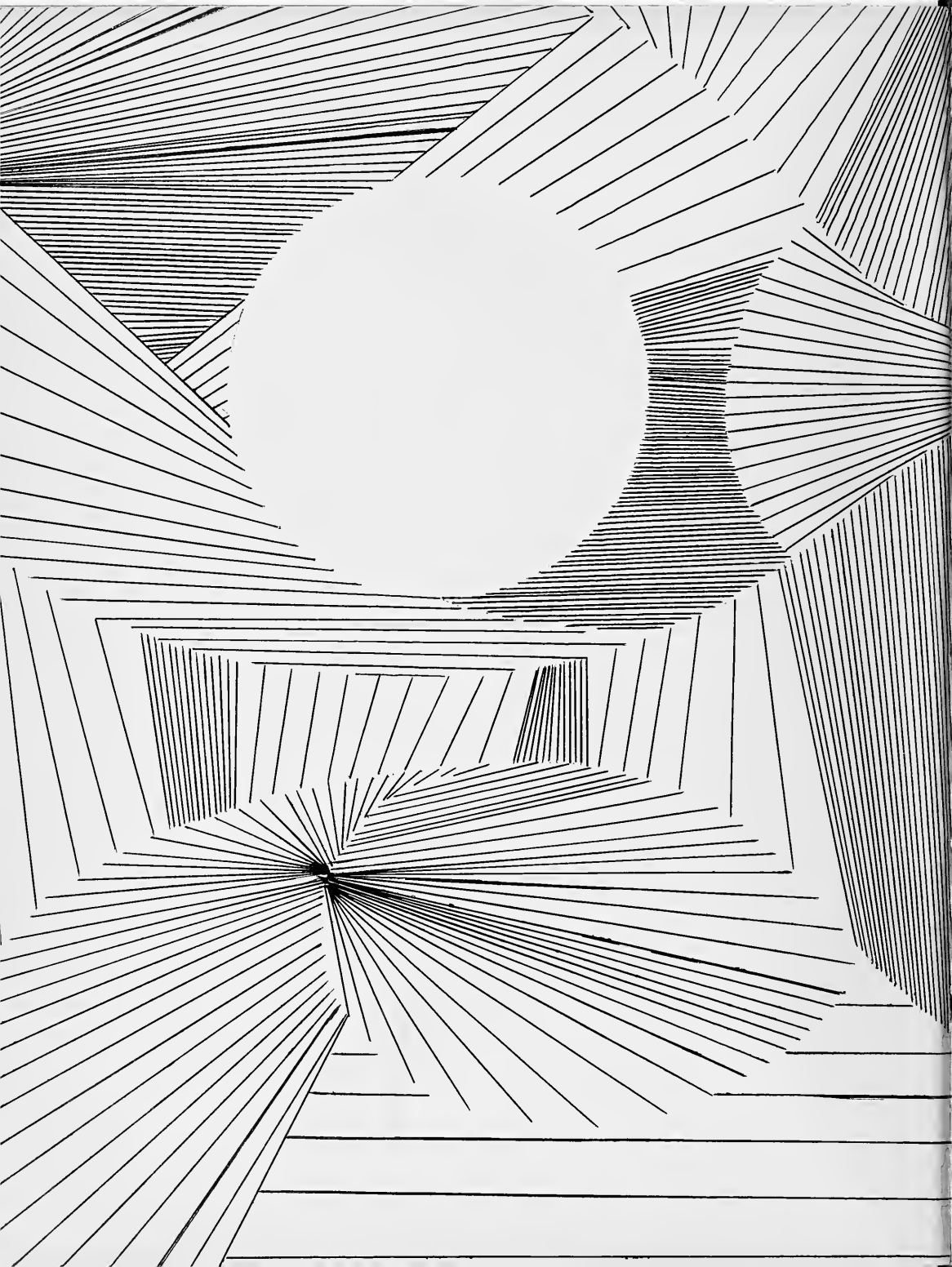

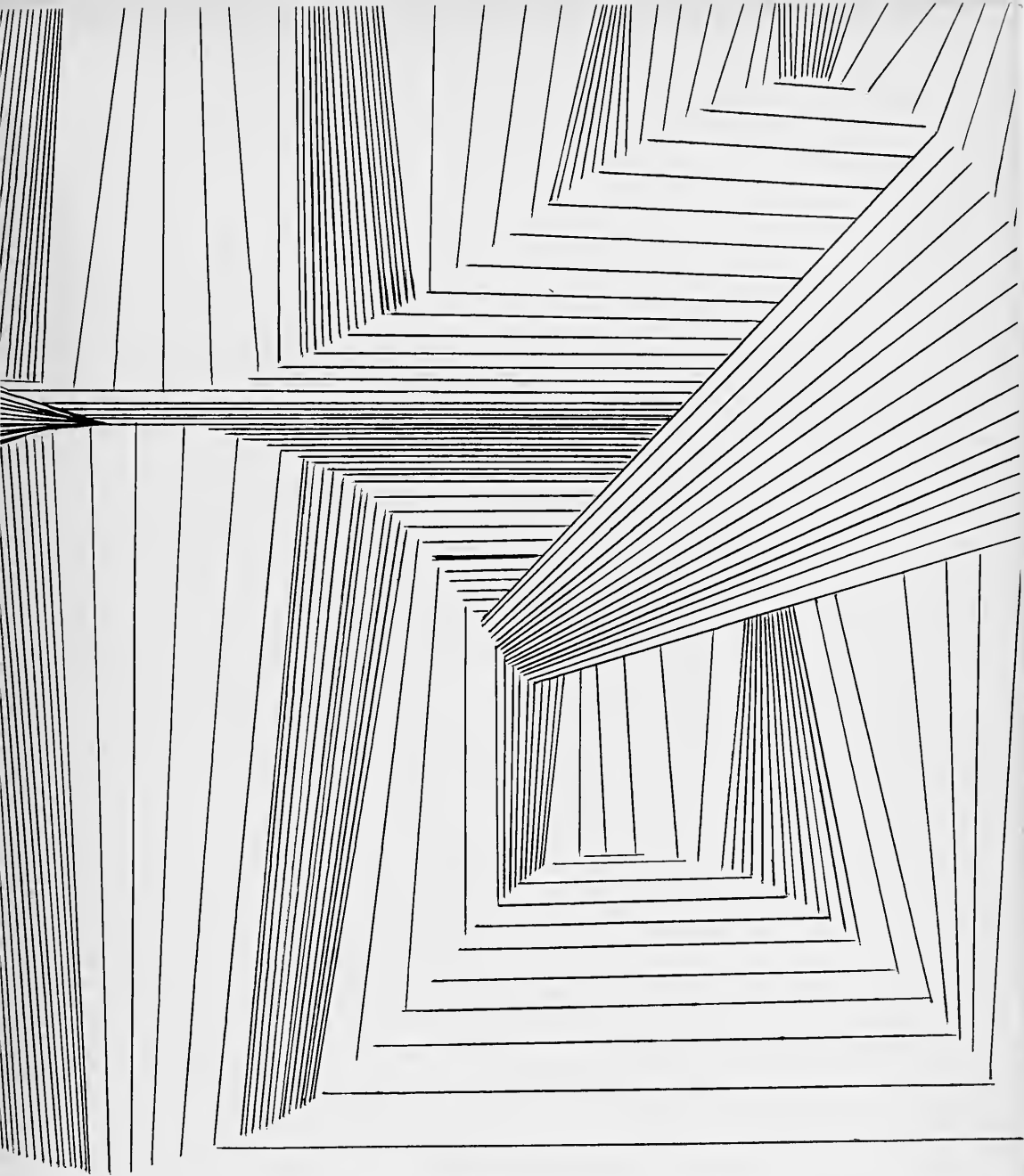
תהיינה נפשותיהם
צרורות בצרור
החיים

Mr. Israel Kleinman

Mr. Laser Morris Kuflik

Dr. Mordecai Margalioth

Everything subject to time

is subject to change. . . .

**TIME TO END
THE WAR**

Love

LOVE

...and will discover
...is true
...to

Mississippi Seats First Negro Legislator in 74 Years

RUNNING AWAY

Where will it all end?

FAD ?

how are
you changed?

ORDER 21

Rabbi Abraham Eliezri

הננו מקדישות את ספר השנה, מתוך הוקרה עמוקה, למורנו הדגול,
הרב אברהם אליעזרי, אשר לא רק העניק לנו ידיעות אלא גם הקנה
לנו השקפת עולם כרוח היהדות.

We the class of '68, offer this yearbook in dedication to Rabbi Abraham Eliezri, in gratitude and affection for all he has given us.

Because he taught us not to be superficial in our studies, and in the interpretation of concepts unfamiliar to us.

Because he never avoided a question, and taught us not to.

Because he taught us to realize what we don't know, and inspired in us the curiosity to learn it.

Because he made us work, and we are glad that he did.

Because he taught us, by his own example, that one can be at peace with oneself and G-d, and yet not become complacent.

Because he won our respect and trust; our love without familiarity; and all this not by design, but by his own nature.

Because he made Torah a way of life, and not just a subject.

חובותינו כבנות ישראל

לכל התלמידות המסיימות טן המחזור הזה היתה ההזדמנות להשתתף בשעוריו של הרב אליעזרי. אין ספק שכל אחת ואחת מאתנו נתרשמה מדברי מורנו, על ידי הרעיונות שהושמעו בטענת השעורים באוירה רצינית, מתוך חרדת קדש. מטובלת בהומור קל המפיק את המתחיות. במאמר זה אפשר לפרסם, כמובן, רק חלק מן ההשקפות שספגנו בלמוד החומש במשך ארבע שנים. תקוותנו היא שהצלחנו לבחור את הרעיונות שהשאירו הד עמוק בנשמותינו וישמשו לנו כמורה דרך בעתיד.

המערכת

הרב אליעזרי היה אומר...

מוסר ומדות טובות, כדי לקדש שם שמים בעולם ולקרב את "תקון העולם במלכות שדי", עם ישראל קבל על עצמו את התפקיד הקשה של "עם הנבחר" וזה מחייב אותו לקדוש ה' עד כדי מסירות נפש.

עם ישראל הביא לעולם כולו לפני שלשת אלפים שנה ומעלה את דבר ה', את הציוי "לא תרצח" ואת הרעיון של צדק ומשפט, חסד ורחמים. עד כמה רחוק הוא העולם מכל זה עדיין! בכל זאת אין אנו מתיאשים, מתוך אמונה שדבר ה' יקום לעולם. מדרשי חז"ל המאירים את ספוקי התורה באור עליון של רוח הקדש מעודדים את תקוותינו לקראת עתיד מזהיר יותר שאליו צריך לשאוף ובעבורו כדאי לסבול. חז"ל מרגישים את ההבדל בין יעקב לעשו, כלומר, בין ישראל לעמים, באופן זה: הגויים זוכים להצלחה חמרית בלי כל תנאי, גם אם התנגדותם המוסרית אינה כסדר. לא כן בני ישראל. "ויתן לך האלוקים", אתנו ה' נהג במדת הדיון: אם אנו ראוים לכך — יתן, ואם לאו — לא יתן, אנו צריכים לעלות למדרגה גבוהה יותר — ורק אז אנו ראוים לברכת ה'.

תפקיד קשה קבלנו על עצמנו, אבל תפקיד נכבד, ואתו לא נניח. בורנו אנו זכינו לראות בהרמת קרן ישראל, שלא היה כדבר הזה במשך אלפים שנה. דברי הנביאים ותאורי חז"ל על התחלת הגאולה מתגשמים לפני עינינו. שם שמים מתקדש בעולם. נותן מוסרנו מחויבות, אפיא, בתוך כלל ישראל, להשתתף בהתעוררות הרוחנית, להתחזק בשמירת התורה והמצוות וגם להשפיע על אחרים. כאשר בנותינו יוצאות אל שבילי החיים, הן חייבות להתגייס כאברהם איבנו בשעתה לקרא בשם ה'. הפעולה הכי חשובה מתחילה בבית יהודי, וכאן נודעת לבנות, עקרות הבית בעמיה, השפעה מכרעת על התנוך של הדור הבא. הלא כך אמרו חז"ל שבנינו חנוך הבנים היה אברהם איבנו טפל בנבואה לשרה אמנו, וכמו כן סוכבה רקבה אמנו את הענינים באופן שיעקב בנה הצדיק יקבל את הברכות מאביו. הבנות חייבות ללכת בדרכי האמהות הקדושות ולקרב בעויה את הגאולה השלמה במהרה בימינו.

"תורתנו היא תורת חיים". למדו תורה לשמה היא אמנם מצוה בפני עצמה, אך הכונה העיקרית היא "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם", ובוזה יש לכלל לא רק את למוד המצוות, התוקים והמשפטים, אלא אף את ספרי בראשית ותולדות האבות. ספורים אלה כונתם לבסס את השקפתנו הרוחנית והמוסרית, את אמונתנו בבורא העולם ובהשגחתו התמידה, את דעיון השיוון של כל בני האדם שנבראו בצלם אלוקים ואת היסוד של הבחירה החפשית שנתן הבורא לכל יחיד. הבחירה הזאת הביאה את אברהם איבנו להכרת הבורא. "ללכת בדרך ה'" — דרך צדקה ומשפט, וחסד ורחמים — וגם "לקרא בשם ה'", כלומר "להודיע אלוקותו לבני אדם", לפי פרוש הרמב"ן, או "להורות חטאים בדרך", לפי באור ספורנו. אברהם זכה משום כך שה' כרת ברית אתו ועם זרעו אחריו לעולם על הארץ שהובטחה לו — "כי ידעיתו למען אשר יצוה את בניו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט". מאז הוקם הקשר המשולש הנצחי בין הקב"ה עם ישראל וארץ ישראל. עמנו קבל על עצמו את הברית הזאת, מתוך התלהבות והתרוממות הרוח, במעמד הר סיני, בקראו כאיש אחד "כל אשר דבר ה' נעשה". אז זכינו לזכות "עם סגולה", ממלכת כהנים, וגוי קדוש. ספורנו ניתן לבטוי "ממלכת כהנים" את אותו הפרוש שנתן ל"קרא בשם ה'" הנזכר אצל אברהם איבנו. וכך הוא מבאר: "ובזה יהיו סגולה מכולם כי תהיו ממלכת כהנים להורות לכל המין האנושי לקרא כולם בשם ה', כאמרו, כי מציון תצא תורה".

אם רק נתבונן בבטגרת הזאת הכוללת את רעיונות היסוד של היהודים, ואם נצרוף לזה את המאמר הידוע שעליו חזרו וחזרו הרמב"ן "מעשה אבות סימן לבנים", נובל לבנות על בסיס זה את השקפותינו ואת חובותינו בעמיה, בתור בנות עם עתיק זה אשר בשם "ישראל" יכונה.

עלינו לעיין בפסוקי התורה הקדושה, שכל מלה ומלה בה מוארת באור אילוקי ומכוננת להדריכנו בחיים. הבנת הפסוקים, שפוטם כמשמעם, והבנת רוח הפסוקים וכונתם, תלמד לנו להכיר את חובותינו בתור בני אדם ובתור יהודים, לחיות חיי יושר,

Faculty

mc²

Why?

How?

32

Mrs. Green

Mr. Stahl

Mrs. Finnegan

Mrs. Scheinfeld

Mrs. Faerber

Mr. Rathman

Mrs. Aufrichtig

Miss Grossman

Mrs. Kaye

Mrs. Elkin

Secular Studies

Miss Kelman

Rabbi Minchenberg

Mrs. Struckler

Mrs. Levinson

Miss Kahana

Rabbi Neiss

Mrs. Greenfield

Mrs. Buxbaum

Mrs. Streifer

Miss Adlerblum

NOT SHOWN:

- Mr. Klein
- Miss Orlik
- Dr. Pascal
- Mrs. Tropper

Hebrew Studies

Mr. Bronstein

Mrs. Edelsburg

Rabbi Eliezri

Rabbi Gold

Mrs. Hyman

Dr. Jofen

Mrs. Mintz

Miss Offenbacher

Rabbi Perlman

Mr. Schwartzbard

Rabbi Solnica

Mr. Steif

NOT SHOWN: Mrs. Faskowitz

General Staff

Mrs. Stern

Mrs. Rabinowitz

Mrs. Parker

Graduates

שפרה

SHARON ALBUM

אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו

Sharon has nobly done her part in making these past four years more bearable . . . her undertone of humorous comments is a familiar sound . . . a fantastically witty writer . . . she carries on a personal correspondence with Russell Baker . . . known for her great powers of organization—Sharon loses more belongings in a day than all the seniors in a week . . . our triple editor can be found fighting with printers (principals and teachers, too) . . . kicking her locker . . . or eloquently begging it to unlock . . . a warm and sincere friend . . . all we can say is, Sharon, you're just great!

Editor-in-chief, Elchanet; Editor-in-chief, Courier; Editor, Literary Magazine; Arista; Class President; Big Sister, Hebrew High School Bowl; Booster; Welcome Freshmen.

צפורה

ZIPORAH APPEL

אשרי יולדתה

Our fleet-footed basketball player . . . can be found Zipping across the court . . . or carrying on a continuous correspondence with Cilka . . . part of a small scale paper plane war . . . creator of "A" bombs . . . our skier . . . author of Mrs. Siegal's "Perush Appel" . . . instant authority on Chassidic weddings . . . because of her strategically located seat, Zippy bridged the "gap" that made the yearbook possible . . . a combination of fun and friendliness, our Zippy is the most feminine of tomboys.

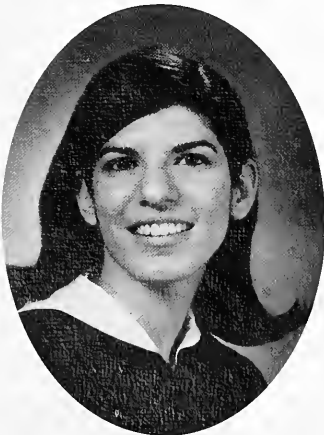
Hampvaser; Basketball; Scenery for Productions; Arista; Big Sister; Director, Class Play.

רבקה

REBECCA APPLETON

מהירה לשמע וקשה לאבד

Professional rabble-rouser, instigator, perpetual talker . . . and all-around trouble-maker . . . Becky is always being unjustly (?) accused by un-understanding teachers—at the same time impressing them with the answers, before the questions are even asked . . . this peanut-butter-and-jam fiend is forever eating—anywhere and everywhere . . . beloved and disliked with equal passion by the two Spanish teachers . . . as the axe came down, her hems went up . . . our rootin' tootin' harmonica player . . . Becky's independent spirit is sometimes challenged, but never quite crushed.

Class President, Treasurer; Arista; Literary Editor—Elchanet; High School Bowl; Courier; English Oratorical Contest; Librarian; Director, Thanksgiving Play; Basketball Captain; Rubber Band; Class Debater.

מלכה

MALKAH ASCH

אוהבת מוסר אוהבת דעת

Enter Mash with pom-pom knee socks and oriental eyes . . . very organized—"You mean Mr. Lilker found my books again?" . . . her life-long ambition is to grow long, straight hair . . . Mr. Steif's favorite doodler . . . makes practical use of train station lockers . . . Malkie finally succumbed to the recruiters, and is now a dedicated Mizrachi-ite . . . an earnest thinker—"Are all midrashim true?"

Class President; Choir; Dance Festival; Booster; Big Sister; Welcome Freshmen; Class Plays, Committees.

HELEN BACHRACH

רבה

דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב

Besides being our math genius, Helen has otherwise distinguished herself as Central's only part-time student . . . a record setter in gym nonparticipation . . . and a notorious half of Central's "odd couple" . . . is that blonde streak all yours? . . . with her good looks and quick answers for everything, Helen has managed to get out of many ticklish situations (hospital and all) . . . why don't teachers ever understand our Yek? . . . ach du lieber! . . . what was she really doing all those hours of tutoring? . . . however, her many escapades do not dampen her enthusiasm and love of fun.

Class Vice-President; Fashion Show; Tutor; Debating; Arista; Class Committees; Costume Committee, "Brigadoon"; Volleyball.

חיה שרה

HEDDA BENDKOWSKI

אדמונית ויפת עינים

Heddy, Hedder, or just plain Hed . . . Hedda is our own vivacious freckle-free redhead, rarely found without a smile . . . a practical girl, Hedda discovered another use for Lifesavers—eatable earrings . . . Central's prime handball enthusiast . . . she has the soul of an artist and the virtue of patience . . . a merited Yiddish scholar and occasional history substitute, Hedda leads the gang in her Bunchy Shtok sweatshirt . . . she's where the action is!

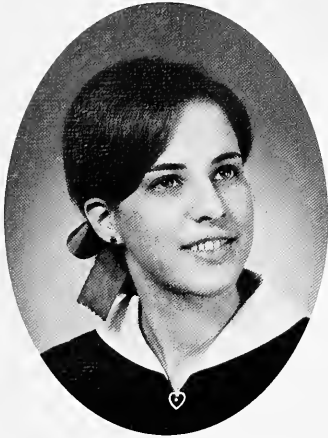
Class President; Treasurer; Fashion Show; Choir; Big Sister; Booster; Class Committees.

ינטי

JEANIE BERGER

יודעת לנגן ונבונת דבר

Our Jeanie with the light brown hair . . . one of Mrs. Scheinfeld's following . . . our perpetual pianist—always gets pre-assembly jitters . . . always singing, tapping, dancing, or humming . . . usually the source of most ruach outbreaks . . . Jeanie undertook the financial problems of the yearbook with less than a smile . . . a warmhearted friend . . . Jeanie possesses a serious interest in Jewish philosophy and a genuine desire to understand.

Class Vice-President, Treasurer; School Pianist; Choir; Dance Festival; Business Manager, Elchanet; Big Sister; Welcome Freshmen; Pianist, "Brigadoon," "Oliver."

רבקה

REBECCA CHARNER

נאה דורשת ונאה מקיימת

Nearly suspended for her laughter . . . now Mr. L. wonders why she isn't smiling anymore . . . warm and friendly, a mutual love exists between her and youngsters . . . brings Rabbi S. her homemade cake . . . her classmates, weight-watcher's recipes . . . doesn't respond when called Rebecca . . . was finally called Ricky, even by her teachers . . . an enthusiastic student . . . her notes are in great demand as finals approach . . . a true Baalas Midos Tovos . . . better late than never, Ricky learned that racing doesn't pay!

Class President; Courier; English Oratorical Contest; Literary Magazine; Class Plays.

יהודית

JUDY EISENBERG

רבות בנות עשו חזיל ואת עליית על כלנה

Madame President . . . V.P. . . Treasurer! . . . Now don't I look like the 4H type? . . . Judy has gotten plenty of practice for her future as a lawyer in representing both us and herself to Mr. L. . . . one of Hoenig's Heroes . . . managed to be tied to her desk in Yiddish . . . extremely well read and up to date on everything . . . because of her ready comments and opinions, Judy was banished to the back of the chem room . . . but more appreciated as class debater . . . a searching mind with thoughtful questions, Judy is bound to find the answers wherever she is.

G.O. President, Vice-President, Treasurer; Arista; Director, "Brigadoon," "Oliver"; High School Bowl; Debating; "Kiss Me Kate"; Big Sister.

יהודית

JUDY FASTEN

טוב מלא כף נחת

A defector from Washington Heights to Queens . . . Judy spells diligence . . . and no one knows better than Mrs. Faerber . . . aware of what's happening . . . and who, sharing a locker with a G.O. president, wouldn't be . . . a record breaker—the first to finish a dress in Central's first home ec class . . . we're sure Judy's persistence will get her far.

Librarian; Ping Pong Team; Class Committees.

מרים

MIREILLE FEIGENBAUM

מנורת חן מאירה את פניה

The one literary figure that always strikes you before the books is our own Belgian import . . . elected (even without a speech) to brighten up the library . . . Mrs. Faerber's Murray, Estelle's Murray, and other teachers' Marie or Muriel . . . a great admirer of Mrs. Mintz's vast resourcefulness . . . Mireille's lofty aspirations certainly put her on a high number.

Class President; Head Librarian; Choir; Class Committees; Chairman, Costumes Committee.

פנינה

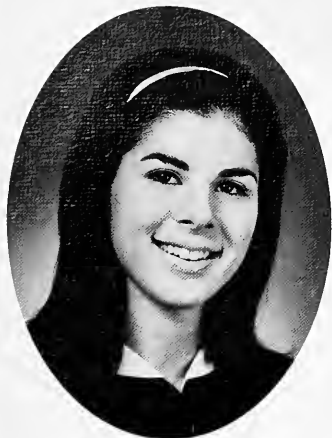
PHYLLIS FELD

לא פסק צחוק מפיה

Accused by Mr. Taylor of a perpetually sneaky smile, Phyllis' laughter often sets the whole class off . . . well known for her enthusiastic participation in Rabbi Eliezri's class—when she's not napping, she's jigging up and down . . . always where the action is; she met Mr. L. this summer—at the race track! . . . only Mrs. Faerber can fathom Phyllis' logical approach to AH . . . as one of our crusaders in speaking Hebrew, Phyllis can be heard conversing with Esther Lee, preparing for Aretz.

Secretary-Treasurer, Arista; Tutor; Librarian; Scenery-Class, Thanksgiving Plays; Choir; Courier Typist; Biographer; Class Treasurer.

SABINA TOBY FELDSTEIN

סימה

חברנית כמותך בישראל

Very fittingly, as her namesake turns out to be an airline, Sabina may someday literally hit the top—in the space program, maybe? . . . however lately, along with dazzling Rabbi P. and splitting her ends, she seems to be hitting the bottom quite a bit on a new pair of ice skates . . . although constantly insisting that she isn't strong enough to push her morning train, her strong will got her through exciting years of chem and physics . . . as fish is said to be brainfood, Sabina knows the secret to success in Central: Whitefish! Right, Sibby?

Fashion Show; Librarian; Choir; Tutor; Class Committees; Class, Competitive Assemblies.

שפּרה

SHIFRA FIALKOFF

סיג לחכמה שתיקה

Usually quiet and gentle, Shifra displayed her violent side when she broke the first window . . . she utilizes class time for more important reading—"The Franco-Prussian War is *not* on page one of the *N. Y. Times*, Miss Fialkoff!" . . . Shif was the stimulus for Mrs. Siegal's brainstorm of seat belts for the chairs—"Wake up, Shif!" . . . one of the girls with enough self-control never to look at her report card until she gets home . . . Shif's quiet but determined manner was ably shown as she led the (notorious) 7C class in their Tzedaka drive.

Class Treasurer; Choir; Drama; Big Sister.

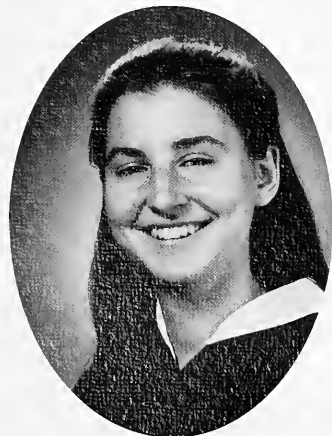
אסתר לאה

ESTHER LEE FRIEDMAN

בת חכמה תשמח אב

Esther Lee is our activist—whether it be a march for Soviet Jewry, a crusade for the use of the piano in the lounge, or persuading us to join Aliyah laAretz . . . we finally got a Merit finalist . . . Esther Lee's talents are varied, from being editor-in-chief of the *Courier* to our aspiring physicist . . . she possesses a truly perceptive intellect.

Editor-in-Chief, Courier; Arista; Librarian; Class President; Literary Magazine.

דינה

DEENA GELLER

לבה במזרח והיא בסוף מערב

When a big "Good morning" is heard from behind a cup of coffee and the *N. Y. Times*, we all know it's Deena . . . Her big blue eyes have been a topic of discussion with Mr. Lilker . . . radiates energy over everything, from the Dramatics Club which she heads to "I Spy" and Ross Martin . . . and, of course, Israel . . . our spelling bee champion . . . Deena does her part in livening up our classes with her colorful jewelry and her inexhaustible ruach.

Class Treasurer; Drama Club Director; Oratorical Contest; Class, Thanksgiving Plays; Choir; Courier, Elchanet Typist.

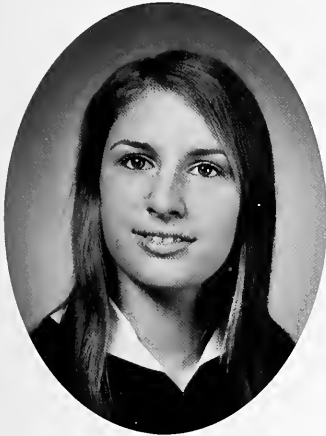
אסתר

ESTELLE GETMAN

מעשיה מעידים עליה

Our sports enthusiast, Estelle gets her daily exercise by beating up at least one senior each day . . . her pigtails evoked the boss' verdict: If she's cute, throw her out! . . . completely unsatisfied with her first set of yearbook pictures, she desperately cut off her long blonde hair . . . Estelle solved our Spanish answer book problem by organizing the Yeshiva of Pelham Parkway . . . she learned very quickly why one must not play catch in the lunchroom . . . loves a good JOKE . . . Estelle is a fine proof that blondes have more fun.

Cheerleader; Chess, Checkers, Ping Pong Teams; Class Committees.

נחמה

NATALIE GLASS

לבבתי באחת מעיניך

Nat's gorgeous green eyes and long straight hair have helped her leave an impression on all . . . from Dr. Pascal's favorite "witch" to Mrs. Stern's housekeeper . . . a most unwilling chemist, why couldn't Nat stay late for lab on Thursday nights? . . . made a hit with both Elkins . . . she preferred to keep the class quiet rather than take a long drink of water . . . a perpetual "Jay-walker" . . . this traffic stopper will long remain vivid in our memories.

Fashion Show Model; Cheerleader; Big Sister; Class Plays.

JOY MIRIAM GLICKER

א'טה

רוח הבריות נוחה הימנה

Joy's uncanny twitching nose has been known to transform many a classroom into quite a happening . . . our bubbly "Happiness" seems to be a firm believer in love at first sight . . . her ability to keep smiling shows through in her fun column, "Jump for Joy"—though it hasn't been an asset to her slow laughing reflexes in Rabbi Perlman's class . . . with a disposition to match her big, bright eyes, there's only one sweet way to put it—just like an Almond Joy . . . nice and nutty!

Class President, Secretary-Treasurer; Courier; Class, Thanksgiving Plays; Co-Captain, Cheering Squad.

שרה

CAROLL GOLDBERG

משרה משמחתה על סביבתה

Caroll is considered the class of '68 martyr . . . "But Mrs. Rochlin, I really don't know the answer!" . . . the most eloquent poet of the 7C Yiddish class . . . Mrs. Goldsmith's innocent mixer-upper . . . Miss Elkin's prodigy . . . sunbathing in Mrs. Mintz's class was the only way to rid herself of that nasty cold . . . our carsick driver's ed student . . . her not so secret ambition is to become Central's guidance counselor . . . Why have Getman, Glass, and Goldberg become infamous as the "Terrible Trio"?

English Oratorical Contest; Asst. Photography Editor, Elchanet; Debating; Typist; Costumes, "Oliver."

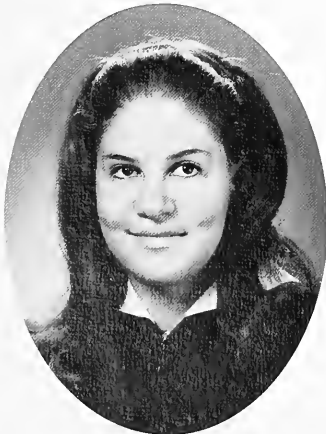
דבורה

DEBBIE GOLDNER

בבטחה תהיה גבורתך

"Silence is Goldner" . . . Joy's silent partner in crime . . . also doubles as Miss Schwartz's personal ladder . . . "Rudle the Yiddish" . . . her locker is a lost and found for all senior textbooks . . . known for her rosy cheeks and amazing assortment of shoes . . . an avid opera and concert fan. As one of the "west side kids," Debby has no excuse for coming late . . . however, her home eco dress is quite another matter—Debby may finish it in time for graduation—college, that is.

Debating; Choir; Class Plays.

שפּרה

SHIFRA GOLDWASSER

ברוכה את בצאתך, וברוכה את בבואך

Does absence make the heart grow fonder? Only after a year away from Central could Shifra tell . . . known for her gift of gab . . . one day she stopped talking, and Mrs. Edelsberg marked her absent . . . known as the "only lady" in her French class . . . this Bnei Akivanik is always cheerful and enthusiastic about everything.

Class Treasurer; Arista; Courier; Class Play; Dance Festival; Cheerleader; Booster.

DIANE GREIF

דבורה

פיה ולבה שוים

DD stands for ——— . . . Good Greif! . . . our favorite history teacher . . . substitute, that is . . . greets everyone with "and how is every little thing this morning?" . . . and follows through with "Will you PLEASE clean up your lunch table?" . . . Dee Dee has suffered a frequently mispronounced name . . . no, it's not grief you have in your class . . . refusing to let this school get to her, Diane has remained calm and smiling throughout.

Class President; G.O. Alternate; Choir.

חסידה

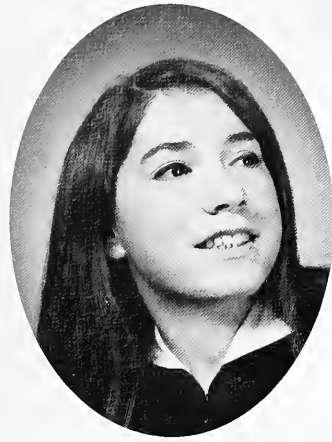
FRANCINE GROSSMAN

מעשי ידיה להתפאר

Is it Mimi, Francine, or Frannie? Mr. Rathman solves it by calling her "Miss F. G." . . . Frannie is one of our math and science fans . . . when she gets to school, she's always ready to work—on those notes to Zippy, that is . . . Frannie scheduled her own lunch period, and then wondered where everyone had gone . . . after her Florida vacation, Mr. L. thought 8A was being integrated . . . with her artistic talent and sweet disposition, Frannie sure is nice to have around!

Arista; Class Vice-President; Scenery for "Oliver"; Choir; Director of Class Play; Big Sister.

ELAYNE HELFGOTT

חנה לאה

שמחה ומשמחת אחרים

Heaven help us when Helfgott is around . . . this little "efroach" can be seen flying around, tying classmates to chairs, and making French speeches . . . Helly remains a spirited bundle of laughs—who else would go wading in Rockefeller Center's fountains for carfare? . . . as a cheerleader, Elayne's voice can be heard above the rest—"We're gonna f-i-g-h-t" . . . a favorite actress, Elayne's ability to look good in any number of braids earned her the promise of a part as Topsy by Mr. L. . . . as for her French broadcasting, all we can say is: "Oui, monsieur, c'est notre bébé."

Class Vice-President, Secretary-Treasurer; Cheerleader; Fashion Show; Drama Club; Chagim Poster Committee; Big Sister; Welcome Freshmen; Debating Manager.

נעמי

NAOMI HESS

השמיעיני את קולך כי קולך ערב

Naomi "Long Locks" Hess . . . her hair serves to keep those in back of her from becoming bored . . . most of her teachers have already had a Hess (or two or three) . . . although her sister was secretary, Naomi didn't get any advance copies of tests . . . always smiling, her one and a half dimples are the cutest! . . . although quiet in class, Naomi's voice is often heard raised in song.

Choir; Big Sister.

דבורה

DEBORAH JACOBS

בריה בפני עצמה היא

"Gee, Mr. Lilker, you're cute!"—right from the start, Debbie proved outspoken and witty . . . our official class greeter, her cheery "Hello" extends even to Mr. Steif . . . crunching a green pepper, or holding up her applause placards . . . Agnes Gooch lives again! . . . why can't Debbie lose her Historia notes? . . . FELL for Mr. Schwartzbard . . . Dvora, madua at mafria li? . . . a questioning mind with a genuine desire to learn . . . Debbie comes up with profound perushim to her own questions.

Assistant Art Editor, Elchanel; Class President; Arista; Librarian; Drama; Choir; Scenery, Class Plays; Booster.

ג'יטל

JEANETTE KINDERMAN

מתוקה מדבש ונופת צופים

As our blushing Breck commercial . . . Jeanette successfully eluded Mrs. Lerer's search for the missing twin . . . with the entry of a certain teacher to Central's staff, she began to feel a closeness to eco and American history . . . although the distance between her and Mrs. Mintz's Chumash class grew . . . our aspiring dress designer, Jeanette has learned to take life in stride . . . we're sure life will be glad to have her.

Scenery, Thanksgiving, Class Plays; Chagim Committee, Big Sister.

שרונה

SHARON KINDERMAN

טובות שבנו מגינות עלינו

The other half of the "Silence Is Golden Alliance" . . . Sharon is usually seen traipsing into classrooms to observe our tenth period blues, carefully avoiding experiencing them . . . the soul of discretion, she refuses to divulge office secrets . . . the expert crammer . . . and honor roll proof that the policy pays handsomely . . . as a freshman, she gave a convincing performance of a retard . . . as a senior, her impromptu speech consisted of NO . . . one of our more promising Latin students . . . Sharon has a magna cum laude in amateur psychiatry.

Art Editor, Courier; Debating; Class, School Committees; Chagim Poster Committee.

חיה

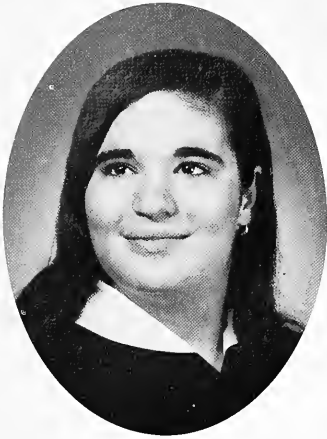
CAROL KLEINMAN

חזית אשה מהירה במלאכתה, לפני מלאכים חתיכים

One of Mrs. Edelsberg's favorite pupils . . . Carol is one of our many participants in the all night studythons (with no notes and no-do) . . . in contrast to the Central cottage cheese or soup lunch, she prefers dry cereal . . . Carol is living proof that diets really work—coupled, of course, with strong determination . . . Although Mrs. Faerber can never get her last name straight, her quiet comments serve to identify her to us.

Librarian; Choir; Scenery, Thanksgiving, Class Plays.

MIRIAM KOLHAGEN

מרים

בת צחוק תמיד על פניה

That's K-O-H-L . . . one of our newer doting aunts . . . Miriam waited until her senior year to become a disciplinary problem . . . Miriam is proving herself a real Washington Heights "latey"—how did it feel to be locked out? . . . a carrier of colorful, vinyl bags even before the "receptacle" law . . . always smiling and cheerful, her hearty laugh invariably gives her away . . . this good humor should stand her in good stead as a teacher.

Class President; Tutor; Choir; Big Sister; Scenery, Class Plays.

חיה

EVELYN KRONENBERG

לא ישקל כסף מחירה

Evvy's always cheerful, even during "friendly" discussions with Rabbi Eliezi . . . had something to smile about when she won a color TV . . . the only one to go out with a teacher's son . . . Evvy has the thankless job of coping with both Mr. Steif and tutoring . . . Why did Chavellé have a special appeal for Rabbi Shkop? . . . her smile and friendliness easily explain this.

Vice President, Arista; Tutor; Class Plays; Class Secretary Treasurer; Librarian; Ping Pong; Choir; Scenery Committees.

שרה

SANDY KUFLIK

כל אשר תאמר אליך, שמע בקולה

Always calm and matter-of-fact, Sandy is president of the "Philosophy of the Day" club . . . Mr. Pearl didn't mind her fresh-ups, but they did get into a heated dispute over "The Way of All Flesh" . . . was caught hopping around with one boot and one sneaker (medical reasons, of course) . . . life of the "Après Boards" party—with her noise makers . . . What is there about Sandy's facial expressions that fascinates Rabbi Eliezi? . . . psst, Kuflik, something's showing! . . . her patience and sincerity have made Sandy a favorite of all.

Class President; Asst. Hebrew Editor, Elchanet; Arista; School Productions; Class Plays; Dance Festival Booster; Librarian.

שרה

SARA LUBAN

לב מבין וידיים עוזרות

The strawberry blonde (or lemon red) head of hair bent diligently over her desk can only belong to Sara . . . Mrs. Elkin's "That Girl!" . . . her debating practice is put to good use with her inventive math and Chumash questions and her grammar proofs for Miss Elkin . . . it also gained her the enviable position of Her Majesty's Loyal Opposition . . . despite those questions, "Luban" has become Rabbi Hoenig's favorite word . . . and somehow, all the Hebrew teachers have met her father before . . . however, Sara is a bright student in her own right, with a thoughtful word for everyone.

Class President; Arista; Tutor; Head Librarian; School, Class Debater; Big Sister; Choir; Class, Thanksgiving Plays; Ping Pong.

שוֹל מִית

SHULAMIT MAGNUS

מה נמרצו אמרי יושר

Mr. Klein's *bonne petite diable* . . . Mrs. Rochlin called her "wild and woolly" . . . Shulamit's ready wit delights everyone . . . except maybe the teacher it was directed against . . . never lets Mrs. Faerber win an argument . . . ringleader of the revolt against Rome . . . always first with the best word . . . and the last . . . Shulamit's love of Israel and sincere desire to be useful insure her success as a nurse there.

Assistant Editor-in-Chief, Elchanet; Class Vice-President; Rikud; Debating; Big Sister; Welcome Freshmen; Hebrew Oratorical Contest.

מרים

MARILYN MANDEL

נאה במעשיה ובמדותיה

When Marilyn leaves impressions on teachers, she doesn't kid around . . . She has become Mr. Klein's FAVORITE student, Mrs. Streifer's BEST friend, and Mr. Schwartzbard's "good little girl!" . . . Mrs. Rochlin depended on her for editorial interpretation—but this alertness did not extend to gym . . . A late beginner, Marilyn managed to take advanced typing without elementary typing . . . unveiled the mysteries of Historia to her classmates . . . this ingenuity will serve her well when she establishes herself in Israel.

Class Secretary-Treasurer; Basketball; Checkers; Ping Pong Team; Class Committees.

LIBBY MARCUS

ליבה

מעין ננים, באר מים חיים

When not too occupied providing companionship—a helping hand, or laughs . . . Libby spends her time planning her large family . . . stationed in Israel, of course . . . short on years, but long on wits . . . as our unofficial question-thinker-upper, Libby is often asked, "Are you asking that just to waste time?" . . . her crutch became her late pass when a broken ankle kept her out of fourth floor classes . . . her camera was nearly her key to a court of law . . . and only she knows the connection between a Bar Mitzvah and chemistry . . . Libby is many a teacher's joy and every classmate's delight.

Photography Editor, Elchanet; Biographer; Class Treasurer; Choir; Booster; Librarian; Class Plays; Committees; Volleyball; Big Sister.

אל יסבע

ELISHEVA MARGALIOTH

פה מפיך מרגליות

Our only Sabra, Elisheva has graced us with her presence since our junior year . . . Rabbi Eliezer paid her the supreme compliment of approving of her original perushim . . . even though she gave him last year's admit . . . many teachers insist that her last name is in the singular . . . but Mr. Pearl could never even pronounce it . . . however, her compositions spoke for themselves . . . she had us in hysterics as Shakespeare's witches . . . a thinker of profound thoughts, Elisheva's deep, philosophical mind has kept teachers baffled, and us impressed.

Hebrew Oratorical Contest; Tutoring.

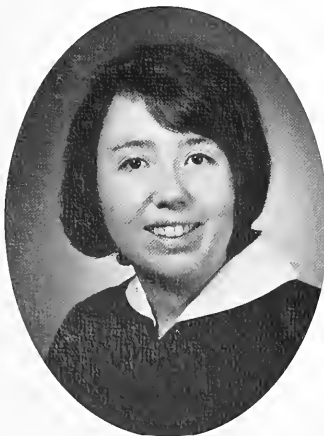
CHERNIE MATKOWSKY

טשרניא

דרכי דרכי נועם

Chernie invariably confuses her teachers . . . whether because of her unusual name . . . or being mistaken for Carol Kleinman . . . Mrs. Faerber's puzzlement—why isn't the genius Chernie shows on tests manifested in class? . . . has a deep love of numbers . . . Chernie has finally managed to reach her goal of not taking math . . . always relaxed and never rushed . . . she has the unusual ability to remain calm even in the most trying situations.

Courier Typist; Choir; Big Sister; Scenery, Thanksgiving Play.

זהבה

SANDRA MAZA

לב שמח ייטב פנים

Coming to us from South River, this last member of the Mah-zeh dynasty travels eighty miles daily to reach Central . . . her experiences as Mrs. Stern's secretary led her to the doors of the steno-typing class . . . noted for her famous "The two millionth class of English 2-B" . . . and "only half a piece" . . . a quip a day . . . Sandee will long be remembered for keeping calories down and spirits up.

Class President; School, Class Debater; Courier; Thanksgiving Assembly; Booster.

דינה

DINAH MERKIN

שם טוב הולך מסוף העולם ועד סופו

Dinah seems to be surrounded by celebrities . . . whether learning a song from Sh. Y. Agnon personally, or listening to Cecil Roth speak in her home . . . because her whispers are heard only by a few, not all are acquainted with Dinah's perceptive comments (except Miss Elkin, who reads lips) . . . always ready for improvement, Dinah left one class in search of a better . . . she also managed to successfully elude Mr. Steif's pursuit of her Hebrew typewriter . . . a true intellectual, Dinah's amazing vocabulary and command of the language give her away.

Librarian; Choir; Big Sister.

מנדל

MARGARET MEYER

מעשי ידי אדם

Margaret is one of our brave commuters from Spring Valley, encountering numerous mishaps in the course of four years' travel . . . her cottage cheese and vegetable lunches earned for her the title "Healthy Lunch-eater" . . . real country gal, Margaret loves nature and harvests her own garden . . . talented and creative, she designs her own clothes . . . Margaret is a source of Dr. Jofen's frustrations—she seems to have no problems.

Poster Committees.

מרים

MIRIAM MILNER

תלמידה המחכימה את רבותיה

Enter any math or science course, and you're sure to find Mimi . . . except when she's busy elsewhere . . . Mr. Steif's original victim . . . is it a wonder she spends so many lunch periods in hiding? . . . official wedding attender . . . why does Mr. Rathman worry for her future chasan? . . . her Hebrew vocabulary increased with her Hebrew editorships . . . outstandingly outspoken, with marks impressive enough to get away with it . . . has a very persuasive way with teachers (how else could she escape Dr. Gainesberg's wrath?) . . . and even with the Boss himself . . . her quick answers never cease to astound us.

Hebrew Editor, Elchanet; Editor, Hamvasser; Arista; High School Bowl Team; Booster; Dance Festival; Class Plays; Big Sister; Hebrew High School Bowl.

חנה

SUSAN NEUMANN

יש אדם שנמלו בחכמה, בדעת, ובכשרון

Susie is our blushing Mary Poppins . . . official class hairstylist . . . and Mrs. Strauss' pride and joy (after all, it isn't everyone who can play the alma mater on rubber bands!) . . . Susie is multi-talented: writer, artist, talker (debater, of course?) . . . she actually won a prize for her schizophrenic oratory . . . a "disappointed" Russian student . . . yet somehow, the right answer just rolls off the tip of her tongue . . . always laughing . . . and willing to lend a sympathetic ear . . . known for her helpful advice . . . our language nut . . . but no matter what language you say it in . . . Susie is super!

Assistant Literary Editor, Elchanet; Arista; Class Debating Manager; Courier; Oratorical Contest; Fashion Show Model.

אביבה

AVIVA ROSE OTTENSOSER

על דרכיך נגה אור

A true redhead . . . Aviva's spirited temper pops up every now and then . . . as Mr. Stahl soon found out . . . she puts this enthusiasm to good use in debating with her teachers . . . and in leading our High School Bowl Team to hitherto unknown heights (they're finally winning) . . . one of the sponsors of the "After Boards" happening . . . well informed and up to date on everything . . . playing "dear Abby" to many a friend . . . Aviva's friendship is to be valued.

Captain, High School Bowl; Arista; Biographer; Debating; Big Sister; Typist, Courier; Class Plays; Committees; Class President.

מלכה

MARILYN PASCHER

מושלמת בכל המעלות

Our Arista president, Marilyn is a newcomer to the ranks of Mr. Steif's "assistants" . . . she gets her go from the oversize sandwiches she eats for lunch . . . her permanent blush and short haircuts have been with us for the past four years . . . the aspirin dispenser of the Senior Class can be traced by the trail of beads she invariably leaves behind her . . . her big yawns keep the class awake, but even so, her Hebrew class relies on her Navi notes . . . our most constant worrier, Marilyn really has nothing to worry about!

Arista President; Class President; High School Bowl; Tutor; Librarian; Cheerleader; Booster.

רבקה

RITA PERL

תמונות מצוירת ועוסקת בעבודת מחשבת

Mr. Pearl's misspelled namesake . . . Rita's notebooks are often mistaken for sketch pads . . . one page in particular won the approval of Mrs. Edelsberg, to whom it was dedicated . . . an aspiring mathematician . . . gets a real bang out of senior physical education courses . . . it came equipped with two honorable escorts to Roosevelt Hospital . . . artistic and creative, Rita's talents are much in demand.

Art Editor, Literary Magazine; Booster; Tutor; Chagim Poster Committee; Class, School Scenery Committees; Big Sister.

דבורה

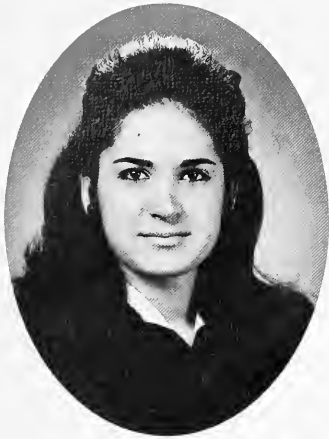
DORIS PINCZEWSKI

בשעת הצורך תוכר האוהבת

Three years of math didn't dampen Doris' enthusiasm for numbers . . . "Pinny" became one of our brave twelfth year math-ers . . . also athletically inclined . . . Doris' powerful volleyball returns are the terror of her gym class . . . possessor of an often misspelled and more often mispronounced name . . . Miss Pinchenevski . . . will you babysit for me? . . . always ready to help, Doris became the first to help out a former teacher in this way.

Librarian; Tutor; Basketball; Typist, Courier; Checkers Teams; Big Sister.

SUSIE POLLAK

סימה

מלאה גיל וחדוד

Discovered after her junior year stage debut, Susie became our first TV star—as the typical bright and responsive Yeshiva student (?) . . . her artistic creativity helped start the psychedelic poster fad . . . and caused Mrs. Faerber to dub her “our first and last pencil sharpener” . . . impressed (?) Mr. Pearl with her “Dolling” book report . . . her avid participation has tempted Dr. Jofen to charge her a consultation fee . . . always done up “just so,” Susie has brightened many a dull class.

Class President; Biographer; Art Staff, Elchanet; Librarian; Choir; Class Committees.

מרים

MIRIAM DYANNE RING

פיה ידבר חכמות

Expelled, suspended, and forgiven within ten minutes . . . who else but our indispensable Fagin . . . “to pull or not to pull” has a familiar Ring to this senior . . . one of our non-attenders, Mingo’s teachers asked: “Why stay home if you have a headache in your left toe?” . . . a prolific writer, she was falsely accused of plagiarism as a freshman, and by her junior year, her compositions were being read behind locked doors . . . Mrs. F.’s iconoclast . . . Dr. Pascal’s Russian student who insists on pronouncing it like French . . . the sound of her mischievous laughter will always Ring true in our ears.

Class Vice-President; Treasurer; School, Class Debating; Courier; Hebrew, English Oratorical Contests; Choir; “Oliver”; Director, Competitive Assembly; Booster Leader; Big Sister.

LYNNE ROSENBERG

לינה

מקדימה בשלום כל אדם

This blonde Monseyite can be found wherever “Torah Yisroel Vtzion” is heard . . . Mr. Cohen knew he could find her in a baseball field . . . she claims that physics is an “experience” . . . but we know why she excels in driver’s ed . . . the only Central senior to win a Negro Merit Scholarship, we can attribute many firsts to Lealle . . . “But Moreh, I really wasn’t talking this time” . . . known to the lunchroom crowd as Mrs. Parker’s best customer . . . all we can say is, “Thank G-d for D.C.C.!”

Librarian; Class Vice-President; Captain, Basketball, Volleyball Teams; Typist, Courier; Historian; Debating; Welcome Freshmen; Big Sister; Ping Pong; Committees.

אֵילֵן רוֹסֶנְשְׁטוֹק

EILEEN ROSENSTOCK

חוט של חן מתוח עליה

Eileen won't soon forget her fourteenth birthday present—a three and a half year stay in Central . . . petite but powerful, Eileen set a record of twice over the wall with the volleyball . . . puts this enthusiasm to good use on the basketball team . . . or on her two cup hot chocolate act . . . she evaded many a Spanish teacher, as well as some fellow classmates, while she made her presence felt by the students of every other term . . . better late than never, we're glad Eileen joined our ranks.

Librarian; Basketball Team; Volleyball Team; Class Secretary-Treasurer; Big Sister.

רוֹבֶרְטָה

ROBERTA ROSNER

יפת עיניים וטובת מראה

Known for her many travels—Roberta came from Central Queens to Manhattan . . . and from the Bronx to become one of the Riverdale "early birds" . . . her stunning clothes and friendliness make her a welcome addition to our class . . . teachers appreciate this one quiet student . . . usually . . . but Roberta can testify that reading notes is more dangerous than writing them . . . soft-spoken . . . Roberta's smile speaks for itself.

Choir; Class Vice President; Ping Pong.

אֵילַיִן רוֹדִיטְצְקִי

ELAINE RUDITZKY

ידידה נאמנה מנחמת לב

Elaine, alias Rudi, is quite a talker . . . so, more often than not was put into isolation by several teachers (Miss Ruditzky, come sit near me!) . . . when it comes to writing, Elaine shows her originality—whether inventing new meanings for typing symbols (L. C.—large capitals) . . . or by just picking the essay she prefers on American history tests . . . as a freshman, Elaine's inability to open windows caused comment by Mr. L. and her class to stay late . . . but as a senior, she gets on great with him—wasn't it he who said she "puts her best foot forward."

Class Vice President, Secretary-Treasurer; Librarian; Class Plays; Dance Festival; Choir; Booster.

ANITA SALB

הנדל

לצחוק אמרתי מהולל

Anita is the comedienne of the "C" class . . . although sometimes known as Daphne or Agnes, she is recognizable by her round glasses (looks so studious in them, too!) . . . her antics range from raising her hand full of watches to ask the time . . . to passing Ringo's cremated tonsils around the room—even Mrs. Lerer was interested! . . . Anita's Spanish marks improved with her felt-tipped pens . . . as class captain, she gave us one of the best history lessons—but the second girl in the back row kept prompting . . . thanks to Anita, Monsey will still be rolling with laughter, much as we did for the past four years.

Class President; Booster; Big Sister; Biographer.

בינה

BARBARA SALTZ

אין דבר העומד בפני הרצון

Tendler to some, Sally to others . . . Barbara continues to be Central's answer to London's Twiggy . . . insists she can fit through that window in 407—if you keep on with those Mounds, forget it! . . . her philosophically oriented way of thinking has caused her to spout forth such profundities as "Neissness" runs in the family . . . and "you look familiar, too" . . . many an English teacher has undergone the nerve-shattering experience of calling on Miss Saltz only to be put off by "technical difficulties" . . . Barbara's unexpected answers and comments have kept both teachers and students entertained.

Arista; Class Secretary; Treasurer; Choir.

שרה

SUSAN SAMELSON

זכמת אדם תאיר פני

Donning the deepest dimples in the Senior Class, her high pitched voice, though seldom heard, is always appreciated . . . Dr. Pascal's Miss Tendler, and Mr. Steif's "Sam" . . . Mrs. Faerber has successfully supplied her with a persecution complex . . . as the slowest reader, she was "requested" to read the longest book in the shortest time . . . cheerleaders' leader . . . and fashion authority . . . without her, Senior '68 would not be complete.

Co-captain, Cheerleaders; Arista; Class Secretary; Class Committees.

איטה

JUDY SAYOVITZ

ברוך טעמך וברוכה אה

Mr. Steif's newest victim—Judy gained many faithful readers of Hama-gid . . . Rabbi Perlman's "Itta" . . . our "It" . . . "um" with a Yiddish accent . . . she has many admirers of her fashion trends—appearing one day with two differently patterned stockings . . . the next, an innocent victim of the miniskirt raid . . . one half of the 007 and 99 Israeli geog-raphy lesson . . . surprised us all by growing from a 4' 10" freshman to a 5' 4" senior . . . friendly and outgoing, Judy's always fun to have around.

Arista, Publications Editor; Class President; Historian; Fashion Show; Choir; Booster; Tutor; Class Plays; Class Debating; Big Sister.

רחל

RACHEL SCHLUSSEL

נעימת זמירות ישראל

"Yoo hoo!" . . . it's our folksinging senior . . . Rachel can be seen on stage as a Rubber Band guitarist . . . or as a talented actress in our school productions . . . she made a special hit with Mrs. Edelsberg with her "poetic" compositions . . . saw history in action when she spent last summer as a volunteer at Hadassah hospital . . . Rachel will put her chem to practical use as a pharmacist . . . we wish her much success.

Class President; Band; Debating; Choir; "Oliver."

סיקלר

CINDY SCHMOOKLER

מניחה צרכי עצמה ועוסקת בצרכי צבור

Our Cilka . . . Dr. Pascal's Cynthia . . . what does she keep buying for a certain teacher on the East Side? . . . Mr. Zomick's favorite goody-goody . . . but Kelly probably doesn't think so . . . Twinkletoes . . . a graceful and skillful dancer . . . this chewing gum fiend discovered that apples don't mix with libraries . . . a little girl in pigtails one day . . . our GO veep the next . . . this Bnai Akivanik looks forward to life in Aretz.

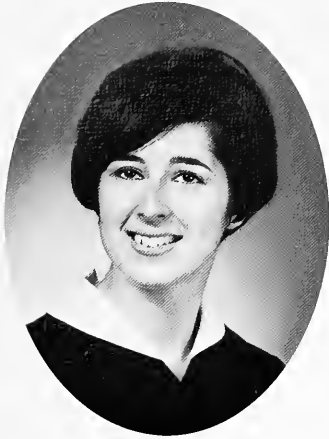
G.O. Vice President, Treasurer; Rikkud Director; "Oliver" Choreography Director; Arista; Class Vice President, Treasurer; Class Debater; Class Play; Basketball; Cheerleader.

שפרה

JUDY SHULMAN

פתוחי פיך ויאירו דבריך

Judy always has something to say—whether it's to postpone a Latin quiz . . . or to conduct her own private history classes—is it any wonder she rose to school Debating Manager? . . . a dedicated Centralite, Judy was almost locked in for working overtime . . . her creativity extends from paint brushes to Hamagid stencils to poetry . . . with such versatility, she can't miss her college professorship.

School Debating Manager; Arista; Courier, Asst. Editor; Literary Magazine; Art Committees; Historian.

מלכה

MALKIE STEINMETZ

כשמה כן היא

Always laughing at some secret joke, Malkie's occasional outbursts drive Mrs. Mintz crazy . . . our infallible Latin student . . . but as for history, Malkie minces no words about her likes and dislikes . . . another Spanish favorite, Dr. Pascal couldn't understand how she had short hair one day, long, the next . . . a favorite disciple of Mrs. Einstadter . . . a beautiful voice, we all loved her Jewish music song . . . calm, steady, proud, Malkie is truly regal.

Class Vice President; Arista; Tutor; Choir; "Brigadoon"; "Oliver"; Thanksgiving, Class Plays.

יהודית

JUDY STERN

דנה כל אדם לקף זכות

One of the many Judy's . . . this one learned not to "loungue" around, but to take the direct route to gym . . . her short hair and different style earrings are a familiar sight . . . but why is she "sew" rarely seen in the English class on time? . . . one of Mrs. Rochlin's FAVORITES . . . Judy's avid love of all sports and genuine dislike of ice-cream sundaes and malteds are the secret of her trimness.

Choir; Big Sister.

אסתר

SANDY STERN

אמרי לחכמה אחותי את

Unique in her own right . . . it took most of us till mid-sophomore year to learn she even had a twin . . . when a certain teacher didn't like her French beret, it was discovered that she didn't like "pájaros" in the nest either . . . the only Hebrew book report that made history . . . helped inspire Miss Spitzer's forthcoming play about our mathematical drawbacks . . . she was kindly requested by Mrs. Faerber to agree with her occasionally . . . no wonder she's our most enthusiastic rebuttallist!

Librarian; Debating; Choir; Big Sister; Ping Pong.

שושנה

SUSAN STERN

ששון ושמוחה ימצא בה

Our freckled, blue-eyed cutiepie . . . Mrs. Faerber's anglecake, attendance taker, and hearing aid . . . and Mr. Lilker's special friend—due to travelling in H₁ (Li) circles . . . Susie supplied us with frogs for bio . . . but is usually missing her own supplies (thread and steno pads) . . . maybe that's why Susie is so frequently seen in the lounge sixth and seventh period . . . after school, she's always ready in a "Jeffy" . . . "Susie Smile" . . . we could all use a little of her cheerfulness and high spirits.

Class Vice-President; Librarian; Choir; Class Committees.

חיה

JOAN STRACHMAN

הנך יפה במעשיך

Joanie . . . nicknamed Jay . . . a conscientious student with a good sense of humor . . . the most ardent seeker of a memorization potion—she told Mr. Steif she was learning too much . . . the most nervous of debaters . . . Joanie claims her knocking knees can be heard when she has to appear before an audience . . . she has succeeded in the battle to establish her own identity, rather than being referred to as Linda's younger sister.

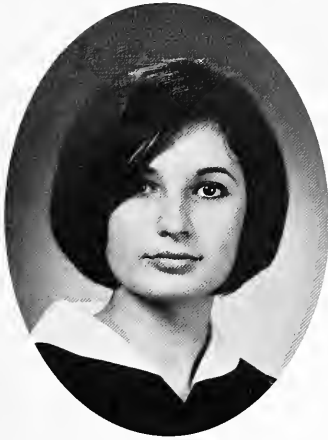
Debating; Big Sister; Typist, Courier; School Committees.

שׁוֹשַׁנָּה

ROSE SUCHMAN

ידיים עסקניות הן

A talented artist and writer, Rose is also a fine actress—impressed us all by her portrayal of Daniel Webster . . . a staunch advocate of the maxim "Haste Makes Waste"—how did she manage to get involved in a collision? . . . originally from Lakewood, Rose found it easier to make her home temporarily in the city . . . and in Brooklyn . . . and Bayside . . . don't let her easy-going nature fool you—Rose's talents will not go unrecognized in her chosen field of advertising.

Art Editor, Elchanet; Class Vice-President; Arista; Head Scenery, "Brigadoon"; Oratorical Contest; Drama Club; Class Plays; "Oliver."

חיה שרה

CAROL TENDLER

רכה בשנים וגדולה בחכמה

One of our cheerleading cuties . . . Carol impresses teachers with her diligence, but why does Dr. Pascal insist she's Samelson? . . . the longest hair on the shortest girl . . . our prime example of recessive genes in bio, Carol's sparkling blue eyes are the envy of many . . . are you related to Dr. Tendler? . . . Despite being one of the junior members of our class, Carol is perennially at the top.

Arista; Tutor; Class Vice President; Hamevaser; Cheerleading Captain.

ביקה

SUSIE TENNENBAUM

מקור חיים

Tennenbaum, Suzanne . . . one of our more serious students—caught cutting class, chewing gum, and buying ice cream all at the same time! . . . our first celebrity, she had a letter published in the *N. Y. Times* . . . is therefore forgiven such eccentricities as blue nail polish, playing with dolls, and whole cantaloupes for lunch . . . the only girl to lose her contact lenses and break her glasses at the same time . . . wherever there's fun and mischief, you'll find Susie.

Business Manager, Elchanet; Class President, Secretary; Booster; Class Committees.

פני נה

PEARL TEPER

דרכיה מלאים עדנה

A daily commuter from Paterson, Pearl always comes in style . . . door-to-door car service . . . she puts G'milus Chesed into practice as candy supplier to a starving fourth year French class . . . she's talkative enough when it comes to the latest gossip . . . but how come Mrs. Faerber is so determined to have her speak up in class? . . . silence is golden . . . except when it's Pearl.

Librarian; Choir; Big Sister; Class Committees.

ביילע

BARBARA TOPOR

מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת

Tuper . . . Teeper . . . teachers finally get it straight when her gentle voice and astoundingly perceptive answers win them over . . . our reluctant eighth term debater . . . her Jewish music song revealed her as a talented singer . . . as Mrs. Elkin's substitute voice . . . Dr. Pascal's water girl . . . Barbara has become a favorite of every teacher who knows her . . . but more important, her strong character shows through in every situation.

Class Vice President; Class Debating Manager; Arista; Tutor; Class Plays.

איישה

PHYLLIS ELAINE TURK

עוז והדר לבושה

As our exotic beauty . . . Phyllis "practices witchcraft" in Mrs. Faerber's class . . . Mrs. Rochlin's P.E.T. from way back . . . put up a fight for her New Year's tan . . . at 4:34 Phyllis is the first one to cross our threshold . . . what makes Mr. Lilker want to make her smile? . . . our Monday morning weekend coverage reporter . . . Phyllis caused quite a furor in the lunchroom the day of picture taking . . . and she'll continue to do so wherever she goes.

צפורה

CECILE WEINBERG

צחלי קולך בת גלים

Cecil, to quote Mrs. Faerber . . . didn't let the office of class treasurer take away her perennial smile . . . this notably hard worker is a devoted Young Israelite . . . appreciated by her Shabbos afternoon group . . . drafted from one English class to another (but Cecile happened to be one of the innocent ones) . . . with her good humor and ready jokes, Ceil can be counted on to raise your spirits.

Class Treasurer; Librarian; Choir; Big Sister; Drama Club.

יהודית

JANET WEINGLASS

תצא בתולה במחזור

A believer in relax now and work later . . . but Janet's legs uncurl when it comes to leading the dance group . . . working for Mizrahi . . . or a not too willing debater . . . she found favor in Mrs. Faerber's eyes: "I've finished admiring your stockings, now you can sit straight" . . . her aversion to admits has kept the secretaries hopping . . . as did Mr. L. in search of her zip code . . . won first prize for her excellent oratory . . . we can't help but admire this Long Islander for her deep convictions and literary ability.

Arista; Hebrew and English Oratorical Contests; Courier; Class Debating Manager; Rikkud Director; Choir.

AVA WEISEL

חנה

כדאי לסמוך עליה בשעת הדחק

Is that Ava, Eva, or Aviva? . . . our *New York Times* distributor . . . Ava just can't seem to keep away from Central—she rushes here every morning to help open up the school . . . college boards exposed her as a highly intelligent goof-off . . . France's import to Russia . . . her vocabulary comes in handy on those crossword puzzles . . . friendly and helpful, Ava's ready advice is always welcome.

New York Times Distributor; Class Treasurer; Big Sister.

חביבה

FREDDA WEITMAN

הנך יפה... עניך יונים

From the sole freshman in the fashion show to head it in her senior year . . . Fredda's chic is unique . . . as are her amazing powers of concentration . . . before admitted to Arista, she let our principal know exactly what she thought of our Hebrew department—only good things, of course . . . has startled many a teacher with her sudden bright look of interest . . . No, Miss Weitman, I will NOT tell you about the birds and the bees . . . a Dylan and Ochs fan . . . in this tradition, Fredda's rebellion against injustice has led her to eloquent protest.

Head, Fashion Show; Arista; Mascot, High School Bowl Team; Class Treasurer; Choir; Drama Club; Big Sister.

לאה

ANNICO WETZLER

היתה כאניות סוחר ממרוקן תביא לחמה

Annico goes down as Central's (and Mrs. Faerber's) first Afro-American . . . the secret of this Moroccan's proficiency in French isn't really home study . . . is that why she was asked to translate the Gettysburg Address into French? . . . has a penchant for bananas . . . her lunches resemble Care packages . . . Mrs. Rochlin admired her calmness . . . but Rabbi Perlman keeps her laughing . . . her microscopic ponytail may not make much of an impression . . . but her bubbling personality sure does!

Scenery, Thanksgiving, Class Plays; Choir; Big Sister; Usherette.

רות

RUTH WIETSCHNER

איזהו מוכבד? המכבד את הבריות

Ruthie gets special enjoyment from the fourth year French class . . . after her dramatic portrayal of the conscription riots in American history, we're sure that Ruthie is bound to go places . . . meanwhile, her sign (Caution: mini skirt zone) went straight to Mr. Lilker's office . . . good natured and friendly . . . also known as Mrs. Faerber's flower-child . . . it must be due to her sunny and bright personality.

Scenery, Class Plays.

ELLEN YAZERSKY

אֵילָנָה

בעלת חן ובעלת מדות

Although Ellen is usually hidden away in the back row, she has made a name for herself as a favorite of Dr. Pascal's, whether Spanish or Russian . . . no matter how inconspicuously she has tried to sneak out of class, she was always caught and has become our official map folder . . . her artistic inclinations, and quiet manner of getting things done, have made her the mainstay of many a scenery committee . . . Mrs. Faerber's Ph.D. candidate . . . our aspiring mathematician . . . may end up a Russian major . . . whatever it is, Ellen will be a success.

Class Vice-President; Homevasser; Arista; Librarian; Tutor; Scenery Committees.

אֵלֹוֹבָה

LAURA ZELKOWITZ

תן לחכמה ותחכם עוד

Always neat and faultlessly dressed . . . her "little boy" haircuts have become Laura's trademark . . . our "express" Hebrew student made it from the Gimel to the Aleph class in three years . . . how did she do it? . . . "Finals aren't for another three weeks, Laura" . . . but don't let her diligence fool you—she's always ready for a laugh . . . and we're sure that her students-to-be will have much to learn from her.

Class President; Arista; Tutor; Choir; Fashion Show Model.

אֵלֵהָבָה

LYNNE ZINSTEIN

שכל טוב יתן חן

After the first term, Lynne came to Central, and she's been with us ever since . . . an Ahava who sits near Ahuva, Lynne does her part to confuse teachers . . . she made Central fashion history when she sported our first vinyl skirt . . . Mrs. Faerber's "psycho-analyst"—she turns to Lynne to interpret historical behavior . . . Bronx Science's loss is our gain.

Class Vice President; Arista; Tutor; Librarian; Scenery, Class Plays; Chagim Committee.

Everything Subject to Time . . .

1. I'm here on a four year rap—
what're you in for?

3. . . . and G-d bless Johnny and . . .

2. The pipe gets them every time.

4. Tallyho, lads!
To the hounds!

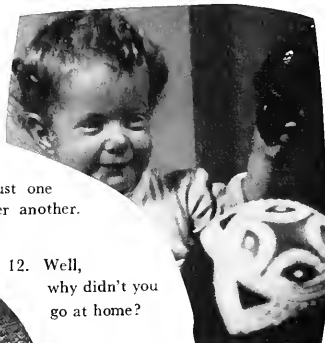
5. Oh, I'm a swinger alright.

6. Mom always liked
you best.

8.

7. Life is just one
thing after another.

12. Well,
why didn't you
go at home?

13. Smile when you
say that, dumb-o.

9. Personally, my tastes run more to
Baroque.

11. You look like you need a vac-
ation.

10. People expect more from you
when you have naturally curly
hair.

16. We can't go on meeting like this.

14. Ehhh, what's up, doc?

15. Make mine straight, on the rocks.

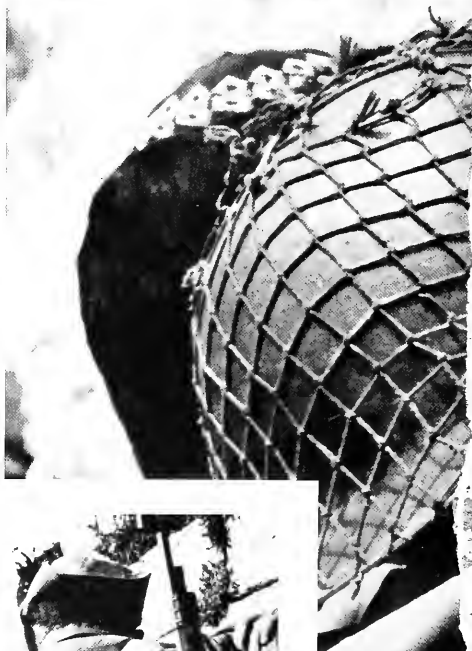

17. Er, I don't exactly have
a free *this* period.

1. D. Jacobs
2. A. Wetzler
3. M. Ring
4. N. Glass
5. B. Salz
6. S. & S. Stern
7. Miss Offenbacher
8. M. Kohlhausen
9. S. Tennenbaum
10. D. Pinczewski
11. R. Appleton
12. S. & J. Kinderman
13. L. Rosenberg
14. J. Stern
15. M. Steinmetz
16. P. Feld
17. S. Pollak

שמרו את ירושלים

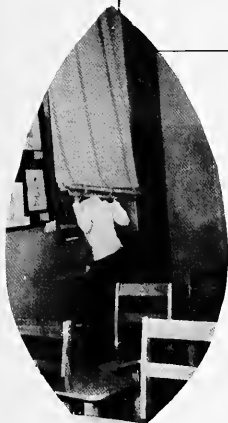
*"Rejoice with Jerusalem,
and be glad with her,
all that love her;
rejoice for joy with her,
all that mourn for her."*

Freshman

Our education begins-formal and otherwise.	Mrs. Lerer learned ALL about us...	... and we learned ALMOST ALL about her husband.	SOHCAHTOA is not a summer camp.	Rabbi Metzger's jokes are worth staying in for.
Mrs. Adler knows more about cheating than we do.	Miss Rudoff and Mr. Zomick marry-not each other.	Goldie wins the Oratorical.	We meet Dr. Lewin as "one of the family."	Agnes Gooch reborn.
The water fountains in the lunchroom aren't for drinking.	We get our Cit. Ed. test back four months late-	teacher on vacation.	We have a weekend in Forest Hills (not a preview of things to come).	Edvard Grieg's wife was Mrs. Grieg.
The A class is always behind.	Lag B'omer at the World's Fair.	Miss Guncler becomes engaged.	We're not trying yet.	

Up the up staircase and dash through the door, check all the landmarks to determine which floor. Dash through the hallways destined for doom, and into the class—oy vey—wrong room. This was the year of the cute math teachers—great! Zomick and Taylor—I guess Spitzer didn't rate. And also the year of that weird science test—"trains run on tracks"—Mrs. Lerer knows best. This was the year the piano fell down, and we learned YUHSBM was way, way, uptown. We win the competitive assembly—the freshmen sure are great, but we end up with some stomach ache! Magoo lights up English, as onward we strive. Is it really impossible to get ninety-five?

Sophomore

We had a chance to think a little after our freshman year—
 What the heck are we still doing here?
 This was the year of the triple menace—
 Mesdames Rochlin, Green, and Dennis.
 The Perlman rhymes were sort of hazy,
 and then there was art, with Daisy.
 We make folders for folders to put into folders,
 and the receptacle law, to use as book holders.
 The Malbim is back once again—what a blast,
 and we meet Baal HaTanya in Rabbi Metzger's class.
 Mrs. Green dissects fetal pigs with glee,
 and Miss Tausky's Roxanne is something to see.
 We have Regents and Regents and Regents—what a fate.
 Why didn't we go to school in another state?

Sleep is reserved for weekends.	We all go to the Mikveh. (with dishes, that is)	Bio tests—strictly survival of the fittest.	Little Louis rules in French.	The New Englander invades Spain.
We meet Nechama Leibowitz.		Three cheers for Con Ed!	Nephrons; Endoplasmic Reticulum; Pyloric Sphinctor; Coleoptile.	Agnes Gooch falters.
Mike Quill gives us a reprieve...	...and another...	...and another.	We planned our class weekend. Oh well.	"Can anyone sew a button on my husband's coat?"
"You're nice kids—with a few mathematical drawbacks."	Judy and Cindy elected to the G.O.	We're elected to our electives.	Rabbi Minchenberg gets married.	We start thinking.

Junior

The Perlman rhymes are getting clearer,
 and graduation is getting nearer.
 The lucky ones have gym and sten,
 the not so lucky, Latin and chem.
 We admit that of trouble, Iyov had hordes,
 but he never had to take any May Boards.
 Central heating goes on the blink,
 and with four Hebrew subjects, we

beg-
 in
 t
 o
 s
 i
 n
 k.

This was the year that our class was diminished,
 but the age of short skirts still wasn't finished.
 Rabbi Gold's bowtie is truly sublime.
 And we would have won the competitive assembly,
 but for the matter of time.

MERITS; PSATS; SATS; REGENTS; (HELP)	Chumash takes on new terrors...	...aifo ha passport!	Aliyah gains some new members.	Don Quixote and Tartarin are all-time losers.
Rocky and Pearl go granny.	Who's this Miss Kelman?	Juniors carry the Oratorical Contest!	Moonshining in Chem.	Agnes Gooch hangs on.
Joseph's famine and the Great Depression.	We learn Hebrew short- hand in Historia.	<u>APFLAUSE</u>	We planned our class weekend- Once again.	No rapproche- ment with American history.
Judy and Cindy win again.	Electives are once again "elected!"	It's like scratching your right ear with your left hind leg.	We try harder.	

Senior

WE REACT to Mrs. Faerber; she reacts to us.	Was the senior bulletin board just	Office turns observation tower...	...It's the only good mirror in the school.	English teachers come and go—mostly go.
Gym is a never-changing business.	Esther Merits recognition; Janet takes Oratorical.		Who would want to marry a girl who failed Jewish Ethics?	Agnes Gooch triumphs.
Spring is the mischief in me.	Physics is full of stares	I don't know what apathy means...	and I couldn't care less.	Fourth year French class meets—when there's a minyan.
Bonche Shtok leads the Yeridos onward.	Finnegan's Laws exercised second time around.		Miss Levovitz gets married.	We stop trying—careers come first anyway.

Ha ha, Mr. L. I bet you thought we'd never make it. Well, now that we're here, we don't have to fake it. This was the year of Faerber's funnies, and yearbook troubles due to lack of monies. It's the aliyos versus the yeridos, and Bonche Shtok for the beinoniyos. "Hoenig's Heroes" try not to get trampled, as the C class follows the A class' example. There's heat this year—what's happened to Him? And why aren't there any seniors in gym? This year it's a veritable prison school—no boots or minis or He'll lose His cool. (And his giant sized mirror helps keep this rule.) The 8A Frellis Gang runs wild, and Mrs. Elkin gets sort of riled. (But Mr. Lilker merely smiled.) For a happy marriage, what should we do? Dr. Jofen says make gefilte fish for two.

Literature

Changes

A decorative border of black and white scrollwork surrounds the text. The scrollwork consists of thick, flowing lines that curve and swirl, creating a frame for the central text. It is most prominent at the top and bottom of the page, with a vertical strip on the left side.

A Subjective Perspective

G-d, things are changing so fast. They're whirling around like a merry-go-round, and you're trying to pick out an object as a landmark or steady point; but the blasted thing's going too fast. You're getting too dizzy to do anything but hang on, and you're left clinging to a faded wooden horse.

When you first come to the school, you're really scared because it's so different from anything you've ever seen. So you change to fit what you think you should be like, not realizing that everyone else has to change, too.

You make it to the sophomore year and learn what hard work really is. No more spoiling because you're not a freshman anymore and should know enough by now. You change then, too. You learn to accept responsibility. You learn that the guys in the office, any office, wherever the office may be, don't always help if you get stuck. There's really no one to get you out of it because you can't get your mother to call up or write a note anymore, and some teachers still don't know your name and don't care to.

And then you move up to the junior year and start worrying a little about the Higher Things in life. And, oh yeah, every once in a while someone comes up with an answer to some question or doubt and you start feeling like maybe you're partly on the way. But at times you start feeling defiant, too. You don't want to be regimented in alphabetical order from A to Z and have your skirts measured and the pages of your term paper counted. You have to pay for feeling like that.

When you finally hit the senior year, it's something of a let-down. You realize it's not as easy as it looked. Sure, you stop worrying so much about schoolwork, but you have to think about College and Life Afterwards. And you realize that we don't know very much. You get to wondering if we have been sheltered and which college to go to, and are you sure it's the right one, and do you fit the requirements, and why not? Oh, you complained about high school; but G-d it's so safe. You kind of feel like you're not prepared for anything but Central.

And then you're bugged again with the doubts and worrying and wondering all over again. But this time, it's not as easily answered as last time because you start to realize that you need people to tell the answers; but even if they wanted to, no one knows the answers at least, not to tell. So fake it if you have to, but at least act cool.

And maybe one day you'll look back and see this yearbook and remember some of your problems and skepticisms and the things that bugged you or were such a big deal. And you won't be impressed then with the urgency of it all.

But that's okay. Because if you were, you wouldn't have changed at all.

Sharon Album

Existence...

I search for myself
but I am unfathomable;
My roots are in yesterday,
but I am in today.
Today I am,
because of what I did yesterday,
and tomorrow
I will be
Because of today.
My explanation is vague
and indefinite,
for just as the answer seems to jump out at me,
it is reabsorbed
into the changing conglomeration
of today.
Someday
I will find myself.
But for the time being,
I simply
EXIST.

...And Identity

Cold leaden sky
covering tomorrow,
why is there no response to my efforts
to pierce the secrecy
of things to come?
Stark skeleton arms
of once living trees,
looming against the harsh reality
of a bare and barren sky,
how can you explain your being thus?
Gnarled wrinkled hands,
once so strong and full of life,
now only a memory of deeds and hopes long past,
and a faint image of idealistic youth,
why is this the natural course of events?

I have power in my soul,
yet not nearly enough to solve all mysteries.
I can only delve deeper into myself,
and hope the answer is there.

Rebecca Appleton

Youphemism

I once a lawyer knew who had
eighty and dying years. He was
as thin as lean,
and his lizard skin did no justice
to his sagacious eyes—
And he, no justice to his grandchild;
a gossamar youth
of frail and fanciful tendencies,
but one whose fancied changes were
vaguely plastic;
symmetrically conforming with those
of his friends
never more, sometimes less.

The stately scorn of the venerable lawyer
knew no tolerance.

His fancies were elastically ephemeral,
the frenzy of a flower,
the crystalline impression of a
fleeting, magic moment,
returning for-never,
changing for always,
patterned changes,
reflecting himself.

Judy Shulman

The grandmother climbed the stairs to her room on the second floor. She had escaped from the living room as quickly as possible after dinner to sit by herself. She eased herself into her soft armchair and closed her eyes. Half-formed ideas and words flitted past. So familiar was her old mind with the pattern of her thoughts that half a word or picture was sufficient to complete the image.

Nothing ever changes. Men think they do, but they don't. They may acquire education and polish, but the change is only external. There are always the good, committed to work and improvement, the few really bad, and the vast majority indifferent. She thought of her daughter who could not think beyond the confines of her family and household; of her granddaughter, brought up to recognize no limits and to give no thought to the future, everything geared to the urgency of the moment. But she, too, one day would learn to think beyond her own narrow concerns and desires, if only to become engrossed in the cares of a family.

On the other hand, there was her grandson who was always rebelling against the conventions as he saw them: school, college, the right friends, the right contacts, the right manners, and the right goals. He was always tearing down the foundations of his father's world, so sure that his would be different, poor boy. The young have such an overwhelming faith in themselves. Her grandson would be no innovator, no discoverer. He would end up a professional or a businessman like his father. She had expressed similar thoughts to her grandchildren. Their clear, arrogant eyes had shown their disbelief and optimism.

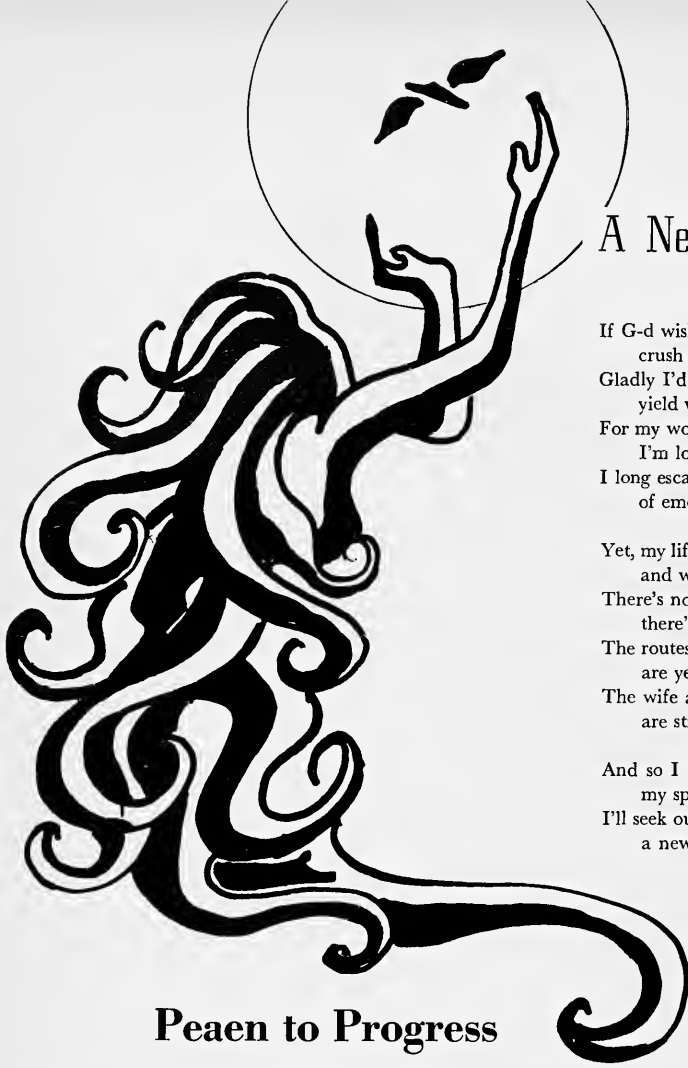
Only now, in this young generation, there was a tense feeling, a lost feeling, an uncertainty of the future—whatever it would be, *if* it would be.

She was drifting off. Did anything ever change? Aren't we essentially the same people pushed through century after century? Our surroundings may change, but we never do. Had she changed? Now in her old age, she had wells of wisdom and experience unnecessary and unused because life would not give her many more problems to solve. One of the tragedies of life, she thought: By the time the old have gathered the experience, the young no longer care to listen to them. But the young, too, would get old one day—nothing ever changes.

Dinah Merkin

Reflections

A New Day Discovered

If G-d wished His hand
crush me in its palm,
Gladly I'd return to sand
yield without a qualm.
For my world seems to crumble
I'm lonely and depressed,
I long escape from this jungle
of emotions long repressed.

Yet, my life is before me,
and with G-d as my guide,
There's no horizon I won't reach;
there's no wave I won't ride.
The routes and paths I will take
are yet to be chosen,
The wife and mother I'll make
are still to be proven.

And so I will nurture,
my spirit recovered,
I'll seek out my future—
a new day discovered.

Libby Marcus

Peaen to Progress

Let worlds collide; let flowers sprout and die; let people enter and leave the earth—these changes are but superficial compared to the trends of time.

Scientific advances are offset by social problems and new irritations. The cold impersonality of automation compensates for its efficiency. When a cure is discovered for one disease, a new disease replaces it—polio's victims now succumb to cancer. If in the civilized world deadly epidemics are rare, automobiles take their toll.

Man in each era, be he Elizabethan poet or hippie, faces the same conflict of integrity and conformity to society; he still shares the same search for meaning and identity in a confusing world. Throughout the world, fanatical patriotism and sick hatreds still impel nations to war. The methods may change, but no matter how a man is killed, he is just as dead. Civilization has not advanced appreciably in the directions which are really significant.

History has not changed because man has not changed. The average individual can only try to improve himself. Perhaps if enough do, the course of future history can be changed—while there is still time to change.

That Clinging Vine

I lay on the ground and let the grass tickle my body. I looked up at the sun and let its rays blind my eyes. In the distance, a bluebird sang with fervor. Not a foot from where I lay, stood a small insect. Its small, transparent wings that let the sun filter through and its small exquisite body were formed with the perfection of creation. Almost entirely covered by a small vinelike plant, it was almost hidden from my view. Fascinated, I watched the scene unfold. The little insect struggled and fluttered its wings frantically as it tried to escape from the clutches of the clinging vine. Finally the struggle ended. The insect ceased to be, and the vine was once more insignificant in the vast surroundings.

I watched the entire scene unfold with the repressed fascination of a prophet who can foresee the future but is powerless to change it. If only the little insect had not attempted the unequal struggle, it would still have been standing on the grass, not a foot from where I lay. If the insect could have stopped to contemplate its position, it would have lived to gaily flutter its wings in the warm sun.

I see a vision of a man standing on the shores of a vast and beautiful ocean. Its waters are colored all the colors of the rainbow. I see him running out to greet the running tides. Yet alas, all too late he remembers that he cannot swim against the forever rolling waves of the ocean. He does not stop to think. Frantically, he tries to carry the waters on his shoulders, but the yoke is too heavy. I see him melt away into those multi-colored waters. His last gasps for breath are stifled.

As I lay on the grass and watched the little insect and the vine, the lesson they told seemed far too great to be confined to them alone. If man would stop rushing against the ocean waves, perhaps he could ride with them. If he would leave the hubbub of everyday life, go out into the fields, let the blades of grass caress his body and look for the lesson that G-d has put into the smallest of His creatures, he would be able to conquer oceans. If man would stop running and take time out to contemplate himself and his existence, he would not be stifled by that clinging vine.

Janet Weinglass

Une Lettre Imaginaire

Mon Cher Monsieur Lilker,

Je suis content de vous renseigner au sujet de la contribution merveilleuse faite par "le Corps de la Paix," spécialement éduqué pour cette raison, qui a travaillé si diligemment à Paris. Les neuf jeunes filles de YUHSGM que vous avez envoyées ont réussi extrêmement dans leurs efforts.

Parmi les modes nombreuses produites apparemment par le travail de vos ambassadrices, est un nombre étonnant de bérets brodés en crochet portés par nos jeunes hommes! Et l'industrie des robes est tout en dérangement à cause de la demande écrasante et imprévue pour les jupes plus longues.

Un renversement fort notable que j'ai observé récemment (qui puisse menacer le titre de Paris comme "la ville d'amour") est la rareté des couples le long de la Seine. Comment le "Corps" est venu à bout de faire cela est un mystère!

La perfection, la connaissance excellente de la langue française de vos étudiantes ont fait sur moi une grande impression. Et, en général, leurs accomplissements et leur manière de se conduire font une impression excellente de leur école.

Veuillez agréer l'expression de mes sentiments très distingués.

CHARLES de GAULLE
Président de la République

Deena Geller

Ad Astra Per Aspera

Erat dies frigidus mense Septembri cum tredecim milites cum duce in bello aedificio rosario in urbe Novo Eboraco convenerunt. Is erat primus concursuum multorum. Propositum—linguam Latinam oppugnare atque denique eam vincere. Dux pugnam difficilem futuram esse explicavit sed milites provocationem libenter acceperunt.

Duo anni post eum concursum iam lapsi sunt. Pugna difficilis certe fuit. Tam difficilis erat, re vera, ut II milites magnae virtutis in certamine amittebantur.

Ea pars pugnatorum quae permanet, numero undecim, iam discesserunt et mox alio ibunt—fortasse ad alias pugnas. Dux eis consilium bonum impetus quo posthac uti poterunt dedit. Paratiores ad omnia pericula subeunda erunt. Ad altiora studia procedent atque—quis scit?—ad astra forsitan pervenient.

Malkie Steinmetz

¿Por qué mascamos goma?

En nuestra escuela se prohíbe mascar goma, porque es una costumbre vulgar. Además, llegó al país por la amargura y odio de un cruel general mejicano, Santa Ana.

El general tenía una pierna de madera. Durante la guerra entre Méjico y los Estados Unidos en 1836, unos soldados norteamericanos le quitaron la pierna de madera mientras él dormía la siesta, y la usaron como palo para jugar beisból.

Santa Ana se hizo dictador de Méjico, y por su crueldad fué expulsado de su patria. Vino a los Estados Unidos y vivía un tiempo en Staten Island, donde tenía un pequeño vecino, James Adams. El muchacho notó que Santa Ana casi siempre mascaba algo. "Masca Ud. tabaco, Señor?" le preguntó James.

"Es chicle, joven, la goma de un árbol que crece en Yucatán."

Cuando Santa Ana partió para otro país, regaló a James un paquete de goma. James Adams añadió azúcar y otros extractos, hasta hacer un producto que le gustó, y así empezó la industria de goma de mascar, la maldición que nos dejó el general Santa Ana que odiaba a los norteamericanos.

Ellen Yazersky

Русский Корасс

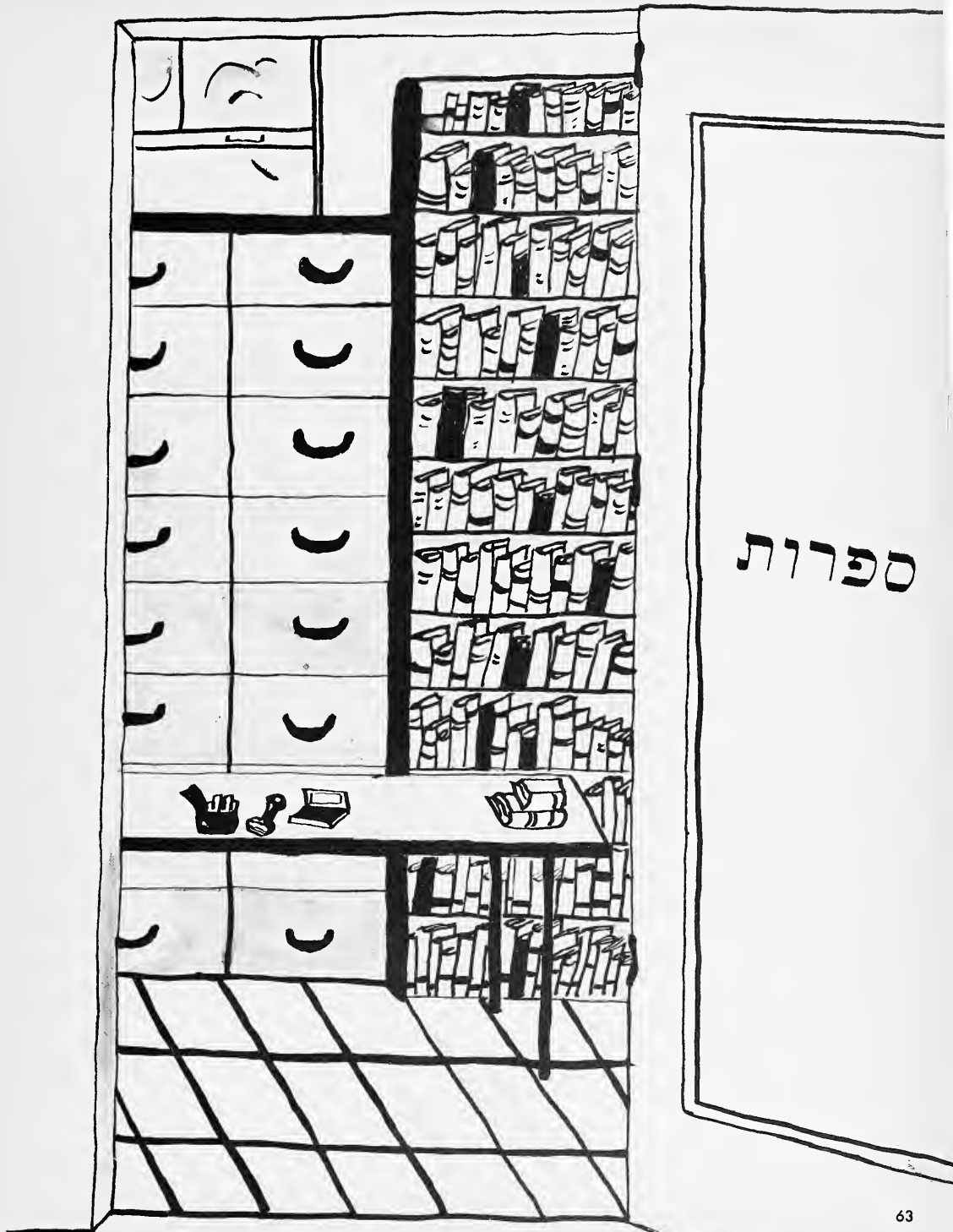
Когда мы вошли в
Корасс русского языка
мы не знали это осци-
дато. Нам сказали, что
это очень трудный язык,
и сказали правду.

Сначала мы только
могли сказать "здравствуйте"
и "до свидания".

Тренимы недели и месяцы
мы приемысно работаем
и делаем успехи.

Теперь мы говорим и
читаем о Чехове, о Тол-
стом, и о других писател-
ях того века. Для нас
это большое удовлетворение

Carol Tendler

ספרות

בחינת סיום

שאלות 1

- עני על השאלות הבאות. שימי קו תחת כל דבר חשוב.
- (א) במשך ארבע שנים בכל שלש הכתות, כמה פעמים מסרו אותן התלמידות דין וחשבון המושך את הלב ממש על הספר אוצר אגדות מאת פרוש?
- (ב) כתבי כל מה שאת זוכרת על התפחות הנורמים האלה ביהדות: התסידות, ההשכלה, והציונות (הערה: אל תכתבי מגילות, אבל אם לא תמלאי את החוברת, אחזיר לך את הבחינה).
- (ג) רשמי, לפי סדר הא"ב את כל השמות של האילנות, הצפרים, וכלי זמר הנזכרים בשר. הסבירי אותם באנגלית ובעברית, וציירי תמונות.
- (ד) 1 זהו את השמות הבאים: רד"ק, מלבי"ם, רלב"ג, א"ע, רמב"ן. כתבי באיזה דף ובאיזה עמוד הם נזכרים.
- 2 מה היה השם הפרטי של ספורנו?
- 3 מהי נבואת הנחמה שנמצאת בפרק י"א בישעיהו?

2 זיהי וזוגי

- דובר א': תצטרכנה לדעת את זה כשתתחננה עם הש"ס שלך, וכל אשר בא אתו. הדובר הזה גם היה
- (א) סוכן לפרסום "בעל התניא"
- (ב) בקי באבוד רשימות
- דובר ב': איני יכול להבין למה אף אחת אינה רוצה תשבץ בעברית. הדובר הנ"ל
- (א) חושב שבלמודים אינה דומה שמיעה לראיה
- (ב) אוהב שירים ומדבר בחרוזים
- התנ"ך תמיד אתו כדי המקורות למצוא
- דובר ג': מדוע אינך יודעת מה שאת אינך יודעת?
- הדובר הנ"ל מאמין
- (א) שלכל פסוק יש פשט... לכל מדרש יש רעיון... לכל כלה יש חתן.

3 מגין לנו —

- (א) שלמצות טבילת כלים יש שכר גדול?
- (ב) שמורה כתה "ח" מוכן לכתב ספר בשם "מורה מלא אכזבות"?
- (ג) שלא טוב ללכת לאכסניא לבד?

4 על מי או מה נאמר:

- (א) אל תפחדנה כשהוא נכנס, כלנו משפתה אחת גדולה ומאשרת.
- (ב) הקב"ה חנון ורחום, גם אתה תהיה חנון ורחום.
- (ג) פרוש חברי הרגול איננו נכון!

5 ציטטות מפורסמות

- (א) הדבור כאן כמו במגדל בכל
- (ב) השאלה מצוינת. גברתי, את אינך יודעת עד כמה טובה היא.
- (ג) היום קצר והמלאכה מרובה. בעל הבית דוחק, כן, אני דוחק.
- (ד) איפה הפפורט?
- (ה) אם את מבינה מה שאת אומרת, תבוא עליך ברכה. אבל אני איני מבין.
- (ו) טיליביזה — מטמטמת און והורגת זמן.
- (ז) יום ראשון הוא שבת שני של גלויות.

מלחמת ששת הימים

המלחמה הזאת היתה מלחמה גורלית ביותר לחיי עמנו. הישוב בארץ עמד לא רק על נפשו והגן לא רק על עצמאות העם היושב בציון אלא שם את נפשו בכפו למען כבוד כל עם ישראל באשר הוא שם. ולכן מאחורי הלחמים בישראל עמדה חיות מאחדת של היהדות בעולם כולו.

מדינת ישראל נולדה מתוך רצון להשתחרר מכבלי הגלות. דורנו התנדע משיגרת אותה הסבילות הנוראה שבה היינו רגילים לא פעם בתולדות עמנו ולבנת כצאן למטח. מדינת ישראל היא פרי אמונה עזה שנצח ישראל לא ישקר" ושאמנם לא נועדנו לכליה. מתוך אמונה זו, מתוך מסירות נפש אידיאליסטית ומתוך געגועים לעצמאות מדינית בארץ אבותינו, הצליחו שרידי השואה לבנות מדינה ריבונית אשר שעריה פתוחים לכל בני עמנו. מדינת ישראל מפגינה את הכח האלוקי המפיח בנו בטחון, תקוה ועוץ. אם מעטי עמנו עומדים נגד התקפת שונאים רבים אין זאת כי אם אצבע אלוקים היא.

במדינת ישראל מתגאה ומתפארת כל יהדות העולם. המדינה הצעירה מוכיחה שכוחות אדירים צפונים באומתנו ובזכותה הורם קרן עמנו בין הגויים. ארץ ישראל היא ביתם של כל יהודי העולם. הרגשתם היא בהרגשת בן שגלה מביתו ויודע ומבין שתמיד יוכל לחזור ל"אמא". כך ישראל היא אמנו, היא מולדתנו והיא תהיה לנו תמיד למפלט ולתשועה.

אין להתפלא, איפוא, שיהדות העולם היתה כל כך פעילה במלחמת ששת הימים, והיתה כל כך רגישה לכל המתרחש במדינת ישראל. ושוב אין פלא ששמחתה לא נפלה משמחת בני ארץ הקודש. המלחמה היתה מלחמת "בזק" ואם המהירות שלה חסכה לנו נזקים הרי היא לא מנעה מאתנו להכות את הערבים מכה קשה וניצחת. עם שכל ההסטוריה שלו מלאה סבל, עם שבע רדיפות ועינינו, פרעות והרג, עם זה קם והתאושש מן השואה הנוראה. רוח אלוקים המפעמת בלבנו כוננה את אשוריו. הוא צעד בגבורה מול סכנת אבדון והתגבר על אייביו.

יום אחרי יום שמענו על בצהונות חדשים. ירושלים העתיקה ... יריחו, ג'נין, שארם אל שייך, שכס ... אין זאת כי אם 'ה' נלחם לעם הזה'. על כל צעד ושעל ראינו נפלאות, ראינו בעליל שמן השמים נלחמו לנו, הנצחון הזה נטה בלבנו תקוה ונשמת חיים חדשה. חזונות נביאינו היו לנו למעין השראה. רוח המכבים התעוררה בלבנו והרגשנו שדם עם סגולה זורם בעורקינו. "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים. רחל מבכה על בניה מאנה להנחם". ההסטוריה שלנו היתה הסטוריה של דמעות ורחל אמנו בכתה על בניה הגולים, הרחוקים מביתם. אך בלב אמנו לא כבתה גחלת התקוה. כי היא זכרה תמיד את ההבטחה שהבטיח לה האלוקים: "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שחר לפעולתך ושובו בנים לגבולם".

אלישבע מרגליות

עם נצחי אנחנו, עם עולם,
עמוסי סבל דורות על דורות,
אך את עינינו לא חדלנו מלשאת למרום.
מעבר למאפליה — ידענו — לא כבו האורות.
במדבר העמים דמינו
לכבשה בין שבעים אריות,
או לגוזל שנשטמ מקינו
מול חיות טרף לדמו תאבות.

ויבואו ששת ימי בריאה חדשה
לגוזל שהצמיח כנפי נשרים
ויפרשם כאפדיון על עיר הזהב,
עיר שחודרה לה יהדיו משני עברים.
עוד לא זכינו לסוכת השלום,
עוד בלבנו מקננת חרדה,
אך יבורך במרומים מפלס הנתיב
לקוממיות ישראל, שהגיענו עד הלום.

תורה עם דרך ארץ

בתקופת הדלדול הרוחני של היהדות בגרמניה במחצית הראשונה של המאה התשע עשרה בנה ר' שמשון רפאל הירש שיטה חדשה לחינוך קיימו של עמנו ולהצלתו מצפרני המתקנים. הרב הירש האמין שלא היהדות צריכה תיקון כי אם רוח הזמן היא הזקוקה לשפור ולזקוק ברוח התורה והמצוות. היהודי השלם העומד בשתי רגליו על קרקע המסורת לא יכשל גם אם ירכש לעצמו השכלה כללית. התנהגותו כבעל מקצוע מכובד שלא יוותר אף פעם על יהדותו המלאה. תעורר אפילו בקרב הנכרים כבוד והערצה לקדשי אומתנו.

בספריו "י"ט אגרות על היהדות" ו"חורב" הרצה הרב הירש את שיטתו שהשפיעה על התהוות "האורתודוכסיה החדשה" בגרמניה. את ראשית צעדיה עשתה התנועה הזאת תחת הדרכתו של הרב הירש בפרנקפורט ואחר כך התפשטה בכל רחגי המדינה.

ראשית כל דאג הרב הירש לחנוך הצעירים. הוא בנה בפרנקפורט בית ספר שבו למדו בני הגעורים גם תורה וגם השכלה כללית על טהרת הקדש. לאחר שסימו את בתי הספר האלה וספגו את יסודות היהדות במדה גדושה, עודד אותם הרב הירש להמשיך את למודיהם באוניברסיטאות. הוא ידע שהצעירים אשר למדו להזהר בקיום המצוות מתוך הבנת החכמה האלוקית שבתורה ידעו לשמר על שלמות יהדותם גם לאחר שישתלמו כרופאים, עורכי דין או מהנדסים. ואמנם בהשפעתו קם בגרמניה דור חדש של בעלי מקצועות חפשיים שנשארו שלומי אמוני ישראל כל חייהם.

התגוים האלה התארגנו בגרמניה לפי דוגמת העדה שיסד הרב שמשון רפאל הירש בפרנקפורט, וככה נבדלו לגמרי מקהילות המתקנים.

את שיטתו של ר' שמשון רפאל הירש נוהגים לכנות "תורה עם דרך ארץ". הוא דרש לא להתבדל מחיי המעשה ולא להירתע מלמוד מקצועות אשר מספקים לבעליהם פרנסה בכבוד. התורה היא למעלה מן הזמן ומן המקום. היא מדריכה את היהודי בכל מקום, בכל זמן ובכל נסיבות החיים. היא "עובדה כשמים וכארץ". כשם שבכל מקום שאנו צועדים בחיינו אנתנו נשארים על קרקע הארץ ותחת כפת השמים, כך בכל עבודה שאנו עוסקים אנתנו מסוגלים לעשותה מתוך שמירת מצוות מעשיות ללא שום ותורים.

אין כל ספק שהשיטה "תורה עם דרך ארץ" היתה לברכה לא רק ליהדות הגרמנית במאה התשע-עשרה כי אם לכל הדורות האחרונים שיצאו מן התחום הצר של הגיטו. מי יודע, אולי גם אנו — הלומידים היום תורה ומדע ללא שום סתירה — ביודעים ובלא יודעים, מושפעים מאותה השיטה הנהדרה שנמסרה לנו בפרקי אבות ושהעמיק להסבירה רבי שמשון רפאל הירש : "יפה תורה עם דרך ארץ".

בהיבקע חומות הגיטו בגרמניה

אבי תנועת ההשכלה בגרמניה הוא משה מנדלסון (1729-86). שמו התפרסם בקרב הגרמנים. הוא הצטיין בכשרונותיו הספרותיים ובעומק רעיונותיו הפילוסופיים. המשורר הגרמני לסינג התייך אתו והשתמש באישיותו כאבטיפוס לגבור הדרמה שלו „נתן החכם“. הודות להתערבותו של מנדלסון בוטלו גזרות שונות שנגזרו על היהודים באלזס הצרפתית, בשוויץ, ובסכסוגיה.

הצלחתו האישית של מנדלסון בחוגי החברה הגרמנית — תוך כדי שמירה על זהותו כיהודי נאמן בהשקפותיו ובהזרותו בקיום המצוות — הביאה אותו לידי הכרה שההשכלה היא הדרך המובילה לשוויון זכויות. באותה התקופה נהנו יהודי החסות באשכנז מזכויות כלכליות מיוחדות אך עדיין נשארו נטולי זכויות אזרחיות. מנדלסון האמין שלאחר שהיהודים יסגלו לעצמם את שפת המדינה וירכשו ההשכלה כללית, יצליחו להשיג שווי זכויות אזרחיות.

למען לאפשר לבני עמו את למוד השפה הגרמנית תרגם מנדלסון, מתחלה לילדיו, את התורה וכמה חלקים מכתבי הקודש. תרגומו הגרמני נכתב באותיות עבריות. אף על פי שכוונותיו של מנדלסון היו ישרות והוא בעצמו נשמר במצוות קלות כבחמורות, יצא רוב בניו ותלמידיו לתרבות רעה. המשכילים מבית מדרשו של מנדלסון התבוללו והיו כאלה שאפילו התנצרו. לא לחינם התקף רבי יהוהאל לנדוי מפראג, בעל „השׁוׁת“ „נודע ביהודה“ את התרגום ואת הבאור שכתב מנדלסון בהשתתפות תלמידיו וחבריו. מנהיגי היהדות החרדית צפו מראש שהדור הצעיר — שבשבילו לשון התורה נהפכה לשפחה העוורת לו ללמוד השפה הגרמנית — יניח לגמרי את למודי היהדות לאחר שירכוש לעצמו ההשכלה כללית.

תלמידיו של מנדלסון לא הספיקו למלא את כרסם בלמודי היהדות ונכנסו לאוניברסיטאות. לאחר שסיימו את חוק למודיהם וראו שבתור יהודים אין להם סכויים לקבל משרות, השליכו אחר גוים את היהדות על מנת להתקבל בחברה הגרמנית. הם שכחו שמנדלסון, שהורה להם את הדרך, לא רק שלא יותר על יהדותו אלא התגאה בה והגן עליה במיטב כוחותיו. כנראה הקפיצה מבין חומות הגיטו לבין כתלי האוניברסיטאות היתה אז יותר מדי פתאומית. סיבת הכשלון ללא ספק היתה גם נעוצה בחוסר בתי ספר ללמוד תורה והשכלה על טהרת הקדש.

מנדלסון הצטער בסוף ימיו על התוצאות המרות אך לא היה בידו לתקן את המצב. למרות הכל, יש לציין לשבח את החיפה שנתן מנדלסון לסיוד „חברת דורשי לשון עבר“. כשנתיים לפני מותו הוציאה החברה הזאת שהיתה מורכבת מתלמידיו וחבריו של מנדלסון את כתב העת הראשון בשפה העברית בשם „המאסף“.

בקרוב הסופרים שהשתתפו ב„מאסף“ הצטיין בעיקר, החשוב שבהם, נפתלי הירץ וויזל (1725-1805). „שירי תפארת“ שלו שבהם הוא מתאר בתרחים את חי משה רבנו ויציא מצרים מהווים את החוליה הראשונה בשלשלת הספרות העברית החדשה בגרמניה.

כדור אחרי מנדלסון נוסדה בגרמניה „החברה לתרבות ישראל ולחכמת ישראל“ שהקימה לה למטרה לחקור את העבר של היהדות ושל עם ישראל. אחדים מבעלי „חכמת ישראל“ שבאותה התקופה סללו את הדרך להתפתחות חקירת ההסטוריה של עםנו שהוונתה במשך דורות רבים. החשוב שבבעלי „חכמת ישראל“ היה ד״ר יוסׁטוב ליפמן צונץ (1794-1886). הוא הרבה לחקור את תולדות הפיזנים ומחברי הסליחות שרבים מהם מסרו את נפשם על קדוש השם. צונץ הציל משכחה יצירות חשובות לקורות ישראל וזכה הניח את היסוד להתפתחות

חכמת ישראל בתקופה החדשה.

חבריו הגאוניים בשדה ההסטוריה של ספרות ימי הבינים מהווים נכס חשוב באוצר

יצירות עמנו בתקופה החדשה.

מלכה פשר

הרבה ילדים נגולו מחיק אמותיהם ונשלחו על ידי הממשלה למחנות רחוקים. הממשלה לא רק עקרה אותם מבית הוריהם כי אם בעיקר התכוונה לקרע אותם מחיק היהדות. אם בתקופת גיוס הילדים וה"חוטפים" החזיקה היהדות מעמד ולא כרעה תחת עול הרדיפות האכזריות של הממשלה יש לזקוף את הדבר לזכותן של שתי התנועות. לאחר כל אסון שהיה פוקד מדי פעם בפעם את בתי ישראל, לאחר התפרצויות החוטפים לרחובות העיר לשם ציד הילדים, היתה העירה היהודית שוקעת במרה שחורה קורעת לבבות. המקור החשוב לעידוד ונחם היה מצד אחד חצר הרבי לחסידים, ומצד שני הישיבה למתנגדים. שם שאבו האבות השכולים משני המחנות כח רוחני ואמץ לב לחזר למסלול החיים הרגילים מתוך בטחון מלא בשומר שארית ישראל.

המחיצות שהפרידו בין שני המחנות נפלו לפני זמן רב. אולם, השפעותיהן הברורות של שתי התנועות ניכרות ומורגשות בחיי כלל ישראל.

שרה לובאן

אפילו פשוטי העם שלא הספיקו ללמוד די תורה התאושו מדכאונם לאחר שהבינו שמתוך כוונה והתלהבות התקבל תפילתם לרצון כתפילת חשובי הקהילות.

לפי שיטתו של הבעש"ט נהגו אחריו מנהיגי תנועת החסידות שהלכה והתפשטה בכל רחבי פולין.

ה"רבי" שנחשב כ"צדיק" היה תומך ידיים רפות והיה עוזר לחסידיו בהדרכתו. על עצתו ועל הוראתיו היו סומכים החסידים מתוך אימון ובטחון מלא.

לאחר זמן הגיעה תנועת החסידות גם לליטא. שם קמה לחסידים תנועת התנגדות עזה. הרבנים ולומדי התורה טענו שהחסידים מזניחים את העיקר, את התורה, ומבלים הרבה מזמנם בשיחות על נפלאות הרבי שלהם. התנגדו גם ל"מנינים" המיוחדים של התנועה החדשה, לתפילה בנוסח ספרד שהתקבל בחוגי החסידים ולכל המנהגים השונים שנראו להם מוזרים.

ראש המתנגדים היה הגאון ר' אליהו מוילנה שהכריז חרמות על החסידים ועל ספריהם.

רבי שניאור זלמן מלאדי, גדול בתורה, בעל התניא ויוצר שיטת חב"ד, השתדל להכנס לבית הגאון כדי להסביר לו שהתנועה החדשה אינה מותרת אף על קצו של יוד ביהדות אולם מסיבות בלתי ברורות נמנע הגאון מלהפגש אתו.

אף על פי שהמחלוקת הקשה נמשכה זמן-מה בין שני המחנות, שכחו הרוחות בהתחלת המאה ה-19. המתנגדים שהיו מדגישים את פעולת המת, את למוד התורה בעבודת ה', והחסידים שהדגישו בעיקר את העבודה שבלב מתוך התלהבות ושמחה, הבינו שאלה ואלה דברי אלקים חיים. שניהם הבינו שסכנה צפויה ליהדות המסורתית מצד תנועה חדשה, ההשכלה, שראשוני הדוגלים בה התחילו לזלזל במצוות. באותה תקופה קמה על היהדות סכנה גדולה מבחון בעקבות הגורות האכזריות של נקולי הראשון.

חסידים ומתנגדים

שיטתו של רבי יצחק לוריא (האר"י) והתעמקו בספרי מוסר ובדברי המקובלים. הם סגפו את גופם בצומות, קבלו על עצמם עול גלות, ונדרו מעיר לעיר. אולם, לא היה לתנועה זאת הכח לספק את הרגש הדתי והצמא הרוחני של ההמונים. פשוטי העם הרגישו את עצמם כאלו מחוץ למחנה ונוסף על הסבל החמרי תקף אותם דכדוך הנפש. בערים התמרמרו על ראשי הקהל שלא תמיד טפלו בהם כהוגן, ובכפרים אחז אותם רגש של בדידות בגלל חוסר מנהיגים רוחניים. הורגש אז הצורך ביצירת מסגרת שתקיף את המוני היהודים, תשחרר אותם מהמועקה הנפשית, ותחזיר להם את רגש הכבוד העצמי את השנוי הזה חולל רבי ישראל בעל שם טוב (1700-60) מיסד תנועת החסידות. הוא הציל המונים מיאוש והפיח בהם רוח חיים חדשה.

הבעש"ט התעמק בקבלה ולימד את העם לעבוד את ה' מתוך דבקות עצומה ומתוך שמחה ולא מתוך סגופים כמו שהיה נהוג בימיו. דברי דוד המלך בתהילים, "עבדו את ה' בשמחה" היו לו לסיסמא. הוא היה מדגיש לתלמידיו שאין השכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה של מצוה.

שמו התפרסם כבעל נפלאות והיו באים אליו מרי נפש וחולי גוף, הוא ידע לרפא את החולים ועוד יותר הגדיל לעשות בעידוד רוחם של השרויים בצער ודאבון לב. הוא חזק את רוחם והראה להם את הדרך אשר בה ילכו בעבודת ה' על מנת להגיע לדרגה של דבקות הנובעת מתוך התעוררות הרגש והתפעלות הנפש. הוא לימד אותם שאפילו הנידחים בכפרים והרתוקים משיבות ומבתי כנסת יכולים להתקרב לאביהם שבשמים מכיון שה' נמצא תמיד בכל מקום. תפילה בכונה ודבקות מתוך התלהבות, התעלות הרוח ושמחת הנפש, מקרבת את האדם לבוראו בכל עת ובכל מקום.

המאה ה־18 היא תקופת השקיעה המדינית של פולין. בארץ זו השתרש ישוב יהודי ותיק שהפך מאז המאה ה־16 למרכז התורה באירופה. אולם במחצית הראשונה של המאה ה־18 הלכו והתבלטו סימני ירידה כלכלית בפולין. כוחו של המלך הלך וירד ואוצר המדינה הלך והתרוקן. הירידה הזאת פגעה קשה במצבם הבטחוני והכלכלי של היהודים.

עלילות דם ועלילות חלול "לחם הקדש" נתקבלו על דעת המוני העם ששפכו על היהודים את זעמם. היהודי היה השעיר לעזאזל של הסכסוכים הפנימיים במדינה. נוסף לזה הכבידה הממשלה את עול המסים על הקהילות. אם אין קמח אין תורה. למוד התורה שהיה תמיד תופש מקום חשוב בחיי כל יהודי ויהודי בפולין הפך לנחלת שכבה מצומצמת. היהודי "הפשוט" הצטרך לבלות את כל זמנו בחפוש פרנסה, והלמדנים זלזלו לא פעם בכבודם של פשוטי העם.

פה ושם נמצאו אז בקרב "בני הישוב" המפורזים בכפרים ובאחוות האצילים יודעי ספר שנמשכו אחרי

מאבק האנוסים

דברי ימי האנוסים מוכיחים שאפילו באש ובמים לא הצליחה הכנסייה הקטולית להעביר את היהודים על דתם. לאחר הפרעות ביהודי סיבילה בשנת 1391 עבר נחשול הרדיפות לערים רבות בקסטיליה ובארגון. הכמרים הקנאים בקשו להפוך את ספרד למדינה שכולה נוצרית, והסיתו את ההמונים נגד היהודים. הממשלה לא תמיד הצליחה להשתלט על הפרועים ובמקומות רבים נרצחו יהודים לאלפים. אלה שלא הספיקו להסתתר עד יעבור זעם — במקומות שבהם היו פרעות — עמדו בפני הברירה: טבילה לנצרות או מות. רבים העדיפו למות על קדוש השם. אחרים לא עמדו בניסיון וקבלו למראית עין את הדת הנוצרית אך בסתר המשיכו לקיים את המצוות.

האומללים האלה נקראו בפי אחיהם היהודים: «אנוסים» כי הוטבלו ב„מים הקדושים“ מאונס. האנוסים היו מתחננים בינם לבין עצמם. היו נזהרים בשמירת השבת והיו מתקלים במרתפים לתפילות בצבור ולחגיגות משפחה. אנשי הכנסייה היו עוקבים אחרי האנוסים ומשגיחים עליהם בשבע עינים, ולמרות הרדיפות השתדלו האנוסים לקיים את המצוות מתוך סכנת נפשות. לשם דוגמא מענינת כדאי להזכיר אנוס אחד אשר היה אוכל מצה כל ימות השנה והיה טוען שהיה עושה את זה מטעמי בריאות למען שיוכל לקיים מצות אכילת מצה בפסח.

למרות חייהם הקשים הצליחו רבים מהאנוסים הודות לכשרונותיהם לעלות לגדולה בשירות המדינה והצבא ואפילו במנגנון הכנסייה הקטולית.

ב־1481 נפתחה בסיבילה האינקוויזיציה. מוסד חקירה זה נוסד עוד בראשית המאה ה־13 ע"י הכנסייה לשם מלחמה ב„כופרים“. את חיצו ועמה שלחה עכשו האינקוויזיציה באנוסים שהנוצרים קראו להם „מרנוס“ (חזירים).

על כל בית שלא עלה עשן מאורכותיו ביום השביעי נפל חשד שמירת שבת. את המתלבשים יפה בימי השבת, או את הנוטלים ידיהם לפני אכילת לחם היו מוסרים לאינקוויזיציה. שם היו מעניינים את החשודים ביהדותם בכל מיני מכינות עינויים עד שהתודו. לאחר שהתודו היו דנים אותם למות בשרפה בטקס מיוחד שנקרא „אוטוֹדֵהִיפּה“, בנוכחות גדולי המלכות. מות אכזרי זה נחשב ל„חסד“ בעיני הכנסייה מכיון שהשרפה מנעה „שפיכות דם“.

אנשי הכמורה לא שקסו ולא נחו עד שהצליחו לכונן את זעמו של המלך גם כלפי היהודים. ובשנת 1492 התרחש האסון הלאומי הגדול, גירוש ספרד. אותה השנה, שנת השניים הכבירים בעקבות גלוי אמריקה, נחשבת לראשית התקופה החדשה. אולם בשבילנו היא שנת הורבן הישוע בספרד שבמשך מאות שנים דומה היה בחשיבותו למרכז היהודי בבבל בשעתו.

לאחר גירוש היהודים בספרד בשנת 1492 מצאו רבים מהמגורשים מקלט זמני בפורטוגל, אך גם שם גוררה על היהודים אח"כ הגדה לקבל את הנצרות או לעזב את הארץ. זה היה ההנאי שהתנתה בהם של פרינדרו ואיזבלה עם מלך פורטוגל לפני שהסכימה להניאש לו. כאשר היהודים סרבו להתנצר צוה המלך מנואל לגיזל את כל הילדים בגיל עד ארבע־עשרה ולהטבילם בבת. לאחר רדיפות נוראות גורשו היהודים מפורטוגל

בשנת 1498. גם בפורטוגל נמצאו יהודים שהכניסו את גופם בברית הנצרות אך נשמתם נשארה דבוקה בתורת משה, וכתור אנוסים נשארו בפורטוגל. אף על פי שידועים לנו באותה החקופה גם מומרים להכעיס שהפכו למלשינים, אין ספק שאלה היו מקרים יוצאים מן הכלל.

מפליא כח האמונה של האנוסים שאחרי עבור שנים רבות עדיין שמרו בסתר את מנהגי אבותיהם אף על פי שדיעותיהם ביהדות היו מאד קלושות. משורות אנוסים אלה יצאו שלמה מולכו, דונה גרציה ודון יוסף גשיא שלא חתו מהסכנות האורבות להם בדרכם והחליטו לעזב את הארץ למרות מצבם החמרי המצוי. גם מנשה בן ישראל היה בן אנוסים. כולם פעלו גדולות לאחר שחזרו ליהדות. ניצוח היהדות לא כבה בלבם ותכה רק להודמנות ראשונה להאיר בגלוי. האנוסים נמלטו לארצות שונות ובעיקר הצטיינו בשיקים התעשייה בתורקיה ובתרומתם להתפתחות הכלכלה בהולנד. בשתי הארצות האלה נוסדו קהילות מפוארות לשם ולתהילה. קהילה אמסטרידם בהולנד הפכה לעיר ואם בישראל.

אכן הסנה הבודהע באש ואיננו אכל סמל הוא לעמנו שאש התופת של האוטוֹדֵהִיפּה לא הצליחה לבער מלבנו את זיק אמונתו. אכן מים רבים שהיוו הכמרים על „האנוסים“ לא יכלו לכבות את אהבתם למסורת אבות. נהרות וימים לא שטפו את קיומו הנצחי של עמנו עד עולם.

ביילע טאפאר
חיה טנדלר
דינה מרקין

מלחמתנו במתיינים

סנהדרין

שומרי תורה ומצוות לא תמיד היו מהווים את רב מנינו של עמנו, אך תמיד היו יסוד בנינו של כל בית ישראל. בתקופות הקשות ביותר התקיים העם כולו בזכות הגרעין שמרן אמונים לה, לתורתו, ולמסורת אבות.

כדאי לנו לזכור עובדה היסטורית זו בעמדנו על סף הסיום כי מי יודע באיזו סביבה נימצא בעתיד. מיטען הלטומים שרכשנו לנו בישיבה יעזר לנו להחזיק מעמד ככנות ישראל לאמנות אפילו בשעה שנארה את עצמנו כמיעוט דל בקרב רוב מלא אדישות לתורה ולמצוות. לא רק שלא נרגיש רגש נחיתות בתנאים כאלה כי אם להפך נזכר שעלינו מוטלת האחריות לליבוי גחלת היהדות שהיא סוד קיומו של עמנו, זה אלפי שנים.

סקירה לאחור, לתקופת החסידים והמתיינים, תשמש לנו לקח. מהמכבים נלמד תמיד מוסר השכל לא רק במלחמתנו עם שונאינו מבחון שגם היום בארצות מסוימות מעוניינים לכבות את אור רוח היהדות. מוסר השכל זה יעזר לנו גם במאבקנו עם המתבוללים, מהרסי חומתנו מבפנים.

אחרי מותו של אלכסנדר מוקדון אשר איחד את ארצות המזרח תחת שלטונו, המשיכו יורשיו — שרי הצבא אשר חילקו ביניהם את הממלכה הענקית — את מווג הדתות והתרבויות. היררשים האלה יסדו רגש נחיתות בממלכה הסיליקית והתלמית. העמים בכוחר התיונו והתרגלו לארץ החיים היוני. אלילי המזרח נקראו גם בשמות אלילי יון — שתרבותה ושפתה היו המושלות בכפה.

בתקופה ההלניסטית היתה ארץ ישראל משולה לאי בודד בים ההתינונות שהציף עמים וארצות. איך הצליח עם ישראל לשמור או על תורתו ועל חירותו, בשעה שעמים יותר חזקים היו רגילים להקריב את תרבותם ועצמאותם על מזבח ההתינונות?

אמנם גם בארץ ישראל נמצאו רבים מבני עמנו שקסמו להם דוקא היסודות הווליים שבתרבות היונית ונמשכו — אחרי השעשועים הריקים. נמצאו או אפילו כהנים שלא התבישו לפשט מעלתם את בגדי כהונתם, להופיע בגמנסיון ולהתגושש לעיני העם. כזה היה יסון שבגד באחיו חניו הכהן הגדול, ודחה אותו ממשרתו על ידי מתן שוחד לאנטיוכוס אפיפנס. יסון זה לא רק קנה בכסף את הכהונה הגדולה כי אם גם הוסיף חטא על פשע בכנותו גמנסיון בירושלים על מנת להנהיג מנהגי יון בעיר הקדש. עד כדי כך הגיע חלול השם שגרמו המתיינים הבוגדים במסורת אבות. אחר כך, כאשר מגלאוס, הכהן הגדול המתיון מעל בכספי המקדש נמלאה הסאה והעם גרש את הנבל הזה — מירושלים. אנטיוכוס התנגם ביושבי ירושלים וגור גזרות שמו, אסר את קיום המצוות ונסה להכריח את העם להקריב קרבנות לאלילי יון.

או נדברו יראי ה' ובחרו למות מות קדושים מלעבר על מצוות מלך מלכי המלכים. החסידים לא נבהלו מהסכנות הכרוכות בקיום התורה והמצוות בזמן גזרות השמד. מתוך מסירות נפש, פשוטה כמשמעה, שמרו על גחלת הקדש. אלעזר חוקי, חנה ושבעת בניה שמסרו את נפשם על קדוש השם, עוררו בלבו של העם את הרצון העז להחזיק מעמד ולא להכנע למלכות הרשע. העם ניסה לחסם את הפרצה שפרצו המתיינים בחומת היהדות.

בימים אלה בשעה שנראה כאלו העולם עומד על כח השרירים וזרו החסידים יפה את דברי שמעון הצדיק: "על שלשה דברים העולם עומד, על התורה, על העבודה, ועל גמילות חסדים." לא הרי עולמנו כחרי עולם ההתינונות. עולמנו בנוי על כח הרוח העלה על כח הזרוע בכח זה הצליחו החשמונאים הטוהרים, המעטים, לאחד את העם ולהתגבר על היונים השטאים הרבים, "כי לא בחיל ולא בכח כי אם ברחמי אמר ה' צבאות".

דברי נבואתו של זכריה התאמתו לא רק בימי המכבים. דברי ימי עמנו מראשית קורות יעד תקפתנו אנו, תקופת תחית מדינת ישראל, מלאים עובדות המוסיחות ש"לא יום ולא יישן שומר ישראל".

ממשיך להאמין ש"נצח ישראל לא ישקר". בכח בטחוננו זה, נתחזק באמונתנו ובמסירותנו ונעמדה בעזרה על משמר היהדות בפני כל הסכנות האורבות לה מבחוץ ובכפנים.

חנה נאומן

אתר לאה פרידמן

ממשיך להאמין

על ישראל

באמונת המדען תלוי האם פרי המדע יהיה כלי נושא
ברכה לאנושות ולא כלי הרס המאיים על דורנו.

בשדה הקרב כלי המלחמה הולכים ומשתנים, הולכים
ו"משתפרים". כמעט אין גבול בימינו ל"התקדמות" כלי
המלחמה העלולים ח"ו להביא לעולם נסיגה לתקופת האבן.
המכשירים שבהם מצאו הספנים את דרכם בלב ימים
הלכו והשתנו במשך הדורות ועדיין שפורים נעשים אפילו
בראדר החדשי. אולם המצפן הנצחי שבו השתמשו מאז
ומעולם קברניטי היהדות, על מנת להדריך את ספינת
היהדות בדרך הנכונה, היה תמיד ספר הספרים שלנו, וכנחתו
או כוחו עתה. תורתנו הקדושה משולה לאותו המגדלור
העומד איתן במקומו ובאור זרקוריו מאיר את הדרך
לתועים על פני הגלים העולים ויורדים ומעלים קצף, רק
בזכות אור התורה ונר המצוה ניצל עם ישראל מסערות,
סופות ומשברים.

ברק השנויים החיצוניים אינו מסמא את עינינו.
בכל שנויי הזמנים שאב עם ישראל את כח קיומו מהתורה
הנתונה מסיני ואנו מאמינים באמונה שלמה שהיא לא
תשתנה ולא תהא מוחלפת לעולם.

אנו מאמינים שמציון תצא תורה לעולם כולו ודבר ה'
מירושלים ומלאה הארץ דעה את ה'.

מרים מילנר

„אני ה' לא שניתי“

רוצה האדם לכבוש את „החלל“, אך עדיין רחוק הוא מכבוש היצר, מריסון התאוות הבהמיות שבקרבו ולכן „יעלו שמים ירדו ההומות“ ועם כל זה „נפשם ברעה תתמוגג“, משתדלים לכבוש את הכיובים הרחוקים, מחשיבים את התועלת הגשמית, ומזניחים את צרכי הנשמה המשועבדת לגוף ולמכונה.

עם כל הכבוד שאנו רוחשים למדע, עלינו לזכור שפרי המדע בשלעצמו, במדה שהוא מחוסר תכלית רוחנית ומוסרית, עלול להיהפך למין „גולם“ שבכוחו להמיט שואה על כל המין האנושי. דורנו מזכיר במדה מסוימת את דור ההפלגה שנסה לבנות מגדל שראשו מגיע השמימה.

ובל כך למה? משום שהחוקים הנצחיים שלפיהם נברא האדם לא לתנו לעולם. האדם נברא בצלם אלוקים ועליו להיבדק בבוראו בכל התקופות ובכל תנאי הזמן: הדברים בה' אלוקים — חיים, והמתרחקים — מתקרבים לעברי פי שחת.

מי כעם ישראל עם עתיקימין שראה בימי חלדו עליות וירידות של עמים ומעצמות, שניים של תקופות וגלגולים של תרבויות והמצאות?

המדען הדתי רואה בפלאי הכמת הטבע את נפלאותיו של הבורא שבכל יום עמו. הוא רואה את פלאי מעשי בראשית גם בגלותו אפקים חדשים במרחב חלל העולם וגם בגלותו חלקיקים ועזרים עד אין סוף בעולם הקטן של האטום הבלתי נראה לעין.

המדע הולך ומשתנה כי הוא תלוי בנקודת ראותו המוגבלת של האדם. אולם תורתנו הקדושה קבועה לנצח. בה ימצא אדם מישראל תמיד את תקון הגוף ותקון הנפש. כמו שלמדנו חז"ל שנתנה רשות לרופא לרפא גם כך נוכל להגיד שנתנה רשות למדען לגלות את סודות הטבע. וכמו שהרופא הנאמן יודה תמיד שכוחו מוגבל כי „אני ה' רופאך“ כך המדען הנאמן יאמין שהשם הוא „המחיה את כולם“.

כל מה שברא הקב"ה בעולמו נברא לתכלית מסוימת. „ויתרון ארץ בכל היא“ — אמר שלמה החכם בקהלת — והמדרש מסביר: אפילו דברים שאתה רואה מיותרים כגון זבובים, יתושים, ופרעושים אף הם, בכלל בריותיו של עולם הם, שנאמר „ויכולו השמים והארץ וכל צבאם“. המדען הנאמן היודע ומבין עד כמה חס הקב"ה על הקטנטנות שבבריותיו יודע לחסו, על אחת כמה וכמה, על חיי האדם — כתר הבריאה.

תקופתנו מצטיינת בשניים כבירים המתחללים לנגד עינינו יום-יום בשטח המדע. אי-לואת בחרנו ב„שניים“ בנושא ספר השנה שלנו במדור האנגלי. אולם ברור לנו שכל ההמצאות החדשות וכל הגלויים המפתיעים בדורנו, שרשם נעוץ בסיבת הסיבות, בכח עליון בלתי משתנה המחפש טוהבו בכל יום מעשה בראשית, הבורא ית"ש, ומכאן שם הנושא „אני ה' לא שניתי“ במדור העברי.

צור העולמים העניק בינה יתרה לאדם וחנן אותו בכשרון התעמקות בנככי סודות הבריאה. גלויי אפקים חדשים אלה עלולים לפתח למין האנושי שעדי אפשרויות שלא חלמו עליהם הדורות שקדמו לנו.

דוקא ברור זה, גדולה הסכנה המאיימת על הצעירים הנסחפים עם זרם רוח הזמן. עלולים הם לשכח שלא בכוחו ועוצם ידו עשה לו האדם את כל החלל הזה. האדם, גם בימינו „יטופו מעפר וסופו לעפר“. רק בכח צלם האלוקים בקרבו, בכח נשמת אלויה ממעל, בכח השכל והבינה שהם ניצוצות אלוקים הצליח האדם לגלות יותר ויותר מסודות הטבע.

גדולי המדע בימינו משתדלים להיטיב ולשפר את חיי האדם. אולם כל השפורים האלה מתרחשים רק בשטח החיים הגשמיים. התקדמות בטכנולוגיה אמנם הקלה במדה רבה את עבודתו הפיסית של בן-דורנו. אולם לצערנו הגדול, רחוקה ההתקדמות הרוחנית בתקופתנו, כרחוק מורח ממערב, מההתקדמות הטכנולוגית.

השניים שאנו עדים להם בימים אלה באמת מפליאים. האדם מרקיע שחקים וצולל בתהומות. את תקופתנו מאפינת בעיקר הנטיה לכבוש את „החלל“. המדענים מתכננים תכניות ענקיות וממצאיים המצאות חדשות לבקרים, ומצד שני המעצמות הגדולות משקיעות הון תועפות בבצוע התכניות, בבנין תלי תלים של טילים, ובטיסות לחלל הכוכבים. המעצמות הגדולות מתכוננות „לכבוש“ את הלבנה, להגיע לכוכב מאדים (מרס) ולנוגה (ונוס), והעתיד מי ישרונו?

אלו זכינו היו ההשיגים בשטח המדע וההתקדמות הגשמית עולים בד בבד עם התקדמות רוחנית. הטכנולוגיה מתקדמת בצעדי ענק, ולעומת זאת, ההתקדמות הרוחנית מתנהלת בעצלתיים, עקב בצד אגודל, ומי יודע אם בכלל מתרחשת עליה מוסרית כלשהי בימינו אלה.

ומכיון שהאדם אינו עומד ודומם אלא הוא בבחינת „הולך“, אם אין הוא עולה מעלה מעלה, הרי בעל כרחו יורד הוא מטה מטה.

REACT

From the beginning of our freshman year, senior American History loomed fearfully in the distance. We had all heard tales, true or otherwise, about Mrs. Faerber's "think-for-yourself" history class. We now experienced her unique method of teaching, ourselves. While her class does not consist entirely of "Faerberisms," they serve to liven up an already lively class.

Hel-lo, I'm on your line.
You were in this theater last week; I was the Prima Donna.
"I beg your pardon, I grant your grace.
I hope the cat will scratch your face."
Why did I stick out my tongue?
Daniel Boone and the other hippies of the day . . .
Cattle come from other cattle—see your bio teacher.
If you're having a good time, pay an amusement tax.
I'm so biased, I can't see straight.
Now I will talk out of the other side of my face.
This is Mrs. Faerber's kindergarten.
Pineapples are funny? You look pretty funny to a pineapple, too.
Repeat—this is a hearing test.
Is there anyone here who thinks I'm making it up as I go along?
Are you making fun of me?
You are a depraved, deprived class.
Put your hands down; I'm picking on someone.
Anyone who thinks that I'm going back to the topic is purely crazy.
What do you want from my "young" life?
The 12:30 train is now departing.
Teddy bears were named for Thcodore Roosevelt; that softens my heart
toward him somewhat.
"You rocks, you stones, you worse-than-senseless things."
If you go to sleep, you miss all the fun!
Who can resurrect the question?
Question—What's a white cracker? Answer—a saltine.
Maybe you don't know any history, but get the chairs straight.
Buy low, sell high; that's the American lullaby.
What I was muttering, I really meant.
We're going no place in a terrible hurry.
A lot of blockade runners, all of whom were named Clark Gable . . .
You all look so—pardon the expression—dull.
I'm Joan of Arc—I hear voices.
Try not to be nervous and I'll try to be nice.
Anyone who can learn under these conditions can learn anything.
I'll try to keep still—anyone taking bets?
You lied on the witness stand—sit down!
I think you'd better shut the door; you never know when something
interesting might happen.
If you don't know boys of draft age, don't admit it.
It's brilliant when I say it, stupid when you do.
"Rest, perturbed spirit."
Relax, Mrs. F., you can't win.

Last Will and Testament

We, the class of '68, realizing that the end is near (and glad of it) and wishing to do our duty by those whom we leave behind, do acknowledge the benefits we have received because of their generosity and, in return, do hereby bequeath the following:

We leave Rabbi Eliezri invitations to all our weddings.

He then leaves us alone.

We leave Miss Grossman the lead in "Hamlet."

She leaves us all the minor parts.

We leave Rabbi Gold an invitation to model his bowtie at our fashion show.

He leaves things being as they may.

Henry Clay leaves us a dead mackerel in the moonlight.

We leave him another wishy-washy compromise.

We leave Mr. Schwartzbard a Bonche Shtok sweatshirt.

He leaves us memories of the good girls we used to be.

We leave Dr. Pascal a "Rosa Blanca" and closed windows.

She leaves us bobby pins and covered shanks.

Mr. Steif leaves us a Historia course "al regel achas."

We leave him without any victims.

Mrs. Greenfield leaves us to our own devices.

We leave her cold.

We leave Mr. Klein a rubber ruler.

He leaves us a convertible couch.

Theodore Roosevelt leaves us the Teddy Bear.

We leave him a small stick and a PA system.

We leave Miss Offenbacher a key to the executive washroom.

She leaves us membership cards in the Navi-a-Day Club.

We leave Miss Adlerblum many happy returns.

She leaves us an analytical board eraser.

Rabbi Perlman leaves us rhymes and a wealth of knowledge.

We leave him canned laughter.

We leave Rabbi Neiss everything nice.

He leaves us a course in Jewish history with American backgrounds.

We leave Mrs. Faerber drip-dry dollars.

She leaves us gasping for breath.

Miss Spitzer leaves us a censored play about our mathematical drawbacks.

We leave her a long life out of the classroom.

We leave Mrs. Finnegan a class of noiseless page-turners.

She leaves us, with a sigh of relief.

We leave Mr. Stahl a fan (?) club.

He leaves us his handprint in glass.

We leave Mrs. Green a mutated lab coat.

She leaves us a new vocabulary and a trip to the Isles of Langerhans.

We leave Mrs. Elkin a passage to Frellis.

She leaves us mangoes and a passage to India.

We wish that we could leave Mrs. Lilker a sweatshirt she could wear.

We are informed that we leave Mr. Lilker a slide projector.

The background features several large, overlapping, curved shapes in black and grey, creating a dynamic, abstract composition. The shapes are layered, with some appearing to be in front of others, creating a sense of depth and movement. The overall aesthetic is modern and graphic.

Activities

1

1. *Editor-in-chief:*
Sharon Album
Assistant Editor:
Shulamit Magnus

2. *Hebrew Editor:*
Miriam Milner
Assistant Hebrew Editor:
Sandy Kuflik

3. *Literary Editor:*
Rebecca Appleton
Assistant Literary Editor:
Susan Neumann

4. *Faculty Advisors:*
English: Miss S. Grossman
Hebrew: Mr. A. Steif
Art: Mrs. E. Levinson

2

3

The Elchanet

5

6

5. *Art Editor:*
Rose Suchman
Assistant Art Editor:
Debbie Jacobs

Staff:
Susie Pollak
Elaine Ruditzky

6. *Business Managers:*
Jeanie Berger, Susie Tennenbaum

7. *Photography Editor:*
Libby Marcus
Assistant Photography Editor:
Carol Goldberg
Photographers:
Joy Glicker
Elayne Helfgott

7

8

8. *Historians and Biographers:*
Seated, 1. to r. D. Jacobs, M. Asch, M. Pascher, S. Maza,
L. Marcus, L. Rosenberg, A. Ottensofer.
Standing, 1. to r. J. Glicker, S. Pollak, J. Shulman, J.
Sayovitz, E. Ruditzky, R. Appleton, M. Ring, P. Feld,
S. Neumann, A. Weisel.

Executive Council

Left to Right: Miss E. Offenbacher, Faculty Advisor; J. Eisenberg, President; E. Gurzinsky, Secretary; C. Schmookler, Vice-President; J. Sporn, Treasurer.

The General Organization, led by our dynamic president, Judy Eisenberg (who took the only office she had not already tried), Vice-president Cindy Schmookler, and their capable staff, is where all the action in Central is formulated. As for the well-organized appearance of the G.O. office—well, the plans that emerge from that office are more important. The G.O. is credited with sponsoring our weekly assemblies, our Chanukah and Purim chagigas, an annual fashion show, our annual school production, and, of course, maintaining a diplomatic rapport with the Administration. Advised by Miss Offenbacher, this year's G.O. has done a commendable job in keeping activities going, producing a school production in record time, and raising the morale of the student body as high as it can go.

Fall Term

Counterclockwise: V. Tennenbaum, E. Ruditzky, P. Kuflik, R. Stahl, M. Fishel, H. Bendkowski, V. Gerstein, D. Greif, B. Pomerantz, E. Helfgott, B. Radzinski, S. Rudoff, P. Schwerd, E. Pretsfelder, M. Grunberger, S. Magnus, M. Ladenheim, E. Stern, H. Trauring, D. Merkin, A. Salb, E. Gurell.

General Organization

Spring Term

Counterclockwise: R. Fishoff, S. Tennenbaum, M. Isbee, M. Wadler, T. Reich, A. Zlotnick, R. Schlusse, R. Noble, S. Bergstein, S. Rudoff, R. Suchman, S. Stern, A. Steinberg, S. Scharf, F. Walfish, S. Schulman, R. Stahl, S. Pollak, N. Galin, M. Furst.

COURIER

Yeshiva University High School for Girls of Manhattan

Seated left to right: G. Ratzersdorfer, L. Rosenberg, M. Ring, H. Gross, Editor-in-Chief; M. Rosenstock, Miss S. Grossman, Advisor; D. Pinczewski, S. Last, E. Friedman, Editor-in-Chief; C. Neumann, J. Shulman, J. Weinglass.
Standing Row 1: E. Getman, C. Goldberg, R. Getzler, I. Gertel, S. Neumann, J. Glicker, P. Feld, G. Wajzman, L. Steif, R. Bjenstock.
Standing Row 2: S. Maza, C. Matkowsky, R. Appleton, M. Seidlin, L. Zinstein, S. Scharf, M. Isbee, A. Zlotnick.

COURIER

Now making its almost monthly appearance on official newsprint, the *Courier* is an influential arm of the student body. Although the views and opinions expressed therein are necessarily those of the management, the *Courier* continues to raise its voice on behalf of the students. As the outlet for students' gripes, to be voiced openly and fairly, the *Courier* manages to keep the students informed and happy—that is, everyone except the editors, Esther Lee Friedman and Harriet Gross, who can't understand where their huge staff of reporters has gone, come meeting time—(for whatever the excellent reason). Despite this and an unstrategically located printer, the *Courier* is a much anticipated publication.

HAMEVASSER

Given almost equal space with the *Courier*, every letter, sentence, and paragraph in the Hame-

vaser is lovingly and tenderly beaten into shape by the dedicated staff and their faculty advisor, Mr. Steif. Besides timely articles on the Chagim, Hamevaser includes feature stories on Aliyah, news of Jewish interest, Israel—told by girls who have been visitors there, and a section on improving our Hebrew usage. Hamevaser gives the student an excellent excuse for putting her Hebrew to practical use, painlessly.

HAMAGID

Hamagid, another Hebrew publication, is our weekly introduction to Parshas Hashovua. Painstakingly edited by Judy Sayovitz under the guidance of Mr. Steif, Hamagid has become required reading in some classes. Although publishing it has become a matter of who's got a Hebrew typewriter, Hamagid has appeared faithfully every week.

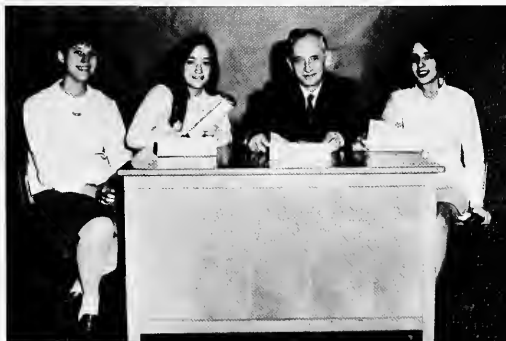

המבשר

Seated left to right: G. Ratzersdorfer, B. Peli, S. Last, Editor-in-Chief; Mr. Steif, Faculty Advisor; R. Schlusel, T. Reich.
Standing: F. Walfish, R. Ben-Dov, A. Zlotnick, S. Starrett, S. Haber, M. Wadler, M. Rosenstock, E. Szmulewicz, M. Wiener.

המגיד

S. Starrett, J. Sayovitz, Editor; Mr. Steif, Faculty Advisor; R. Fishman.

Debating

Seated left to right: M. Ring, S. Maza, C. Glicksman, R. Reichman, D. Cardozo, E. Doft.
Standing: S. Luban, S. Scharf, S. Last, J. Shulman, Debating Manager; G. Ratzersdorfer, E. Szmulewicz, M. Stern.

High School Bowl Team

Seated, left to right: R. Silber, M. Milner, Mr. H. Stahl, Advisor; A. Ottensoser, Captain. R. Salb.
Standing: M. Pascher, M. Seidlin, J. Eisenberg, R. Appleton, A. Rhein, B. Ehrenberg, F. Wahrsager.

E. Krumbein, F. Alpert, F. Walfish, P. Feld, M. Feigenbaum, E. Kronenberg, R. Fishman, J. Yazersky, M. Rosenstock.

Library

A. Zlotnick, G. Wajzman, E. Strauss, C. Glicksman, R. Getzler, I. Gertel, P. Kuflik, M. Feigenbaum.

Standing: C. Weinberg, D. Pinczewski, A. Haberkorn, S. Luban, E. Gurell, S. Haber, D. Merkin, A. Rhein.
Seated: M. Feigenbaum, Rabbi Perlman, R. Fisch.

A. Liebman, A. Cohen, F. Baer, S. Feldstein, P. Schwerd, J. Bernath, L. Zinstein, R. Lipner, M. Feigenbaum.

National Honor Society

Row 1 left to right: C. Schmookler, T. Gutwill, E. Doft, S. Goldwasser, D. Cardozo, F. Wahrsager.
Row 2: A. Ottensoser, E. Friedman, J. Sayovitz, M. Pascher, President; Mr. Steif, Faculty Advisor; E. Kronenberg, Vice-President; P. Feld, Sec.-Treas.; A. Rhein, E. Yazersky.
Row 3: R. Suchman, D. Jacobs, Z. Appel, B. Topor, S. Samelson, G. Wajzman, A. Zlotnick, S. Neumann, M. Steinmetz, L. Zinstein, J. Fink, L. Steif, R. Tershel.
Row 4: M. Milner, R. Silber, J. Weinglass, E. Gurell, R. Perl, C. Tendler, S. Album.
Row 5: S. Luban, F. Weitman, S. Kuflik, H. Bachrach, B. Newton, M. Seidlin, J. Eisenberg, R. Appleton, F. Grossman, M. Fishel, S. Feldstein, A. Heisler, S. Rapps.

Composed of 47 girls, and led by Mr. Steif and President Marilyn Pascher, Aliyah represents all the ideals which a Central girl strives to attain: scholarship, character, and leadership.

Aliyah sponsors at least one Hebrew assembly, publications for the Chagim, and a campaign to increase our Hebrew conversation, via the annual Milon, which compiles a list of modern Hebrew words and idioms.

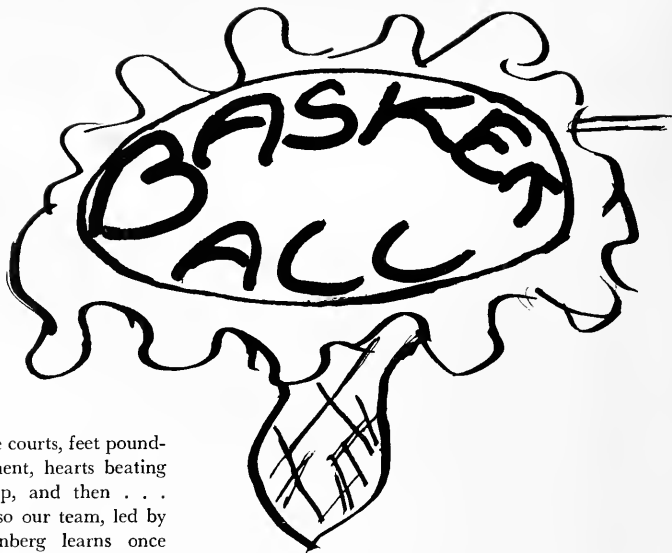
The ever-increasing number of girls to join the ranks has reached an all-time high this year, proving that, despite the stiff requirements, it can be done.

THE RUBBER BANNED

From left to right, Row 1: S. Ginsberg, T. Gutwill, "Leader of the Band," R. Grunbart.
Row 2: E. Lander, N. Tennenbaum, R. Schlusel, R. Appleton, S. Fisher, A. Haberkorn.
Not Shown: I. Hass.

No, they're not waitresses at Howard Johnson's, nor are they guides for the New York World's Fair. These orange and blue garbed creatures are members of the Rubber Banned, that great Central rock group which swings with such favorites as the Beatles, S & G, and other folk tunes. The only R & R band to boast only one drum, the Rubber Banned still manages to keep the beat.

They zoom down the courts, feet pounding against the pavement, hearts beating frantically. It's up, up, and then . . . away—it misses. And so our team, led by Captain Lealle Rosenberg learns once again: "It's not whether you win or lose, but how you play the game." And yet, Central basketball fans take heart from the fact that there's always another court, another team, another game—somewhere.

From front to back: L. Rosenberg, C. Weinman, I. Gertel, A. Bendheim, R. Tershel, F. Rothenberg, M. Mandel, J. Lunzer, A. Heisler, B. Newton, J. Fink, Captain and Athletic Manager. Honorable Mention to: Z. Appel, R. Appleton, E. Rosenstock.

Boosters

Counterclockwise: M. Eckstein, S. Chesner, E. Helfgott, N. Fishel, H. Benkowski, J. Silberberg, J. Pfifferling, J. Bernath, L. Stein, P. Schwerd, C. Goldberg, R. Neumark, E. Friedman, Z. Mirsky, J. Baruch, V. Tennenbaum, L. Steif, A. Steinberg, E. Lander, E. Szmulewitz, P. Schindelheim, R. Perl, S. Ginsberg, B. Cohen, E. Gevins, M. Ring, M. Weinfeld, P. Borenstein, R. Fishoff, R. Frank, S. Fisher, M. Schechter, S. Neumark, G. Ratzersdorfer, M. Fishel.

Cheerleaders

Counterclockwise: E. Offenbacher, M. Grunberger, E. Helfgott, S. Samelson, C. Tendler, Co-Captain; J. Glicker, Co-Captain; J. Greenblum, E. Getman, S. Goldwasser, S. Drattler.

From left to right. Row 1: C. Adler, R. Suchman, D. Jacobs, S. Pollak, M. Ladenheim, R. Kalowitz, J. Weinglass.
Row 2: H. Leitner, M. Grunberger, M. Stein, D. Geller, Head; R. Fisch, F. Weitman, C. Weinberg, M. Ring.
Row 3: A. Cohen, M. Isbee, N. Bendkowski, N. Rephun, S. Chesner, S. Kinderlehrer, S. Kufflik, R. Berger, S. Adler, C. Glicksman, S. Wind.

C. Schmookler, Co-Captain; J. Weinglass, Co-Captain, J. Greenblum, H. Gross, J. Berger, S. Goldwasser, M. Asch, S. Bergstein, E. Friedman, S. Telsner, S. Magnus, A. Schindelheim, J. Pfifferling, P. Kuflik, M. Wadler, E. Offenbacher, E. Gevins, P. Schindelheim, I. Gertel, S. Ginsberg.

Row 1: A. Cohen, M. Furst, L. Marcus, E. Helfgott, F. Wahrsager, H. Geller, M. Grunberger, M. Asch.
 Row 2: N. Michaels, P. Rosenbaum, M. Weiner, M. Feder, M. Ring, D. Weiss, P. Schwerd, B. Pomerantz, R. Besserglick, J. Berger.
 Row 3: S. Fialkoff, E. Pretsfelder, S. Rockoff, C. Stavsky, R. Neumark, F. Kalowitz, E. Offenbacher, R. Potashnik, C. Neumann, D. Weiss, M. Weiss, L. Zelkowitz.
 Row 4: S. Bender, N. Fishel, D. Jacobs, E. Krumbein, R. Ben-Dov, J. Yazersky, F. Singer, M. Steinmetz, D. Greif, L. Zinstein, L. Berl, C. Weinberg, E. Friedman, G. Ratzersdorfer.
 Row 5: A. Schindelheim, M. Pollak, A. Geliebter, D. Lax, T. Reich, S. Neumark, R. Schlusel, S. Chesner, G. Wajzman, V. Gerstein, M. Wadler, M. Rosenstock, R. Salb, S. Bergstein.

Shut that PA off already.

I hate you, apple. I wish you were a 300 calorie doughnut.

To Our Darling

JEANIE

**Shefa Brachot in All Your Endeavors, and
Mazel Toy to All The Graduates**

**MOMMY and DADDY
JOSSI, RUTHIE and MOSHE
OMAMA and OPAPA
THE MERMELSTEINS
THE REICHMANS
and
THE GUZOFKYS**

Oy, he's at it again.

To Our Dearest

SUSIE

"Your Happiness is Our Happiness"

Emil and Molly Tennenbaum

**VIVIAN
CHERYL
SHIMMY**

Just one of the girls.

I think you've met your match,
Rabbi.

You look just as funny to him
as he does to you.

But how will it look if none of
the C class graduates?

Congratulations and Best Wishes

To Our Daughter

MIRIAM

and her classmates upon

their graduation

RABBI and MRS. H. MILNER, GRANNY and VELVI
TZIPPY, CHAIM, AARON and MIRIAM

Best Wishes to

SANDRA

on her graduation

Rabbi and Mrs. Joseph Maza

Dr. and Mrs. Joseph Strauch

Phyllis, Elliot and Allan

Congratulations and Best Wishes

CAROL

Dr. and Mrs. Moses Tendler

Shelli and Craig

Aunts and Uncles:

Dr. and Mrs. I. Shulman

Rabbi and Mrs. H. Rappaport

Rabbi and Mrs. S. Rosenbluth

Mr. and Mrs. Martin Tendler

and Grandmother—Mrs. Narushinsky

What did you put in my soup,
Mrs. Parker?

When he says no boots, he means
no boots.

You've given me an Excedrin
headache.

Our Central days—of wine and
roses . . .

Congratulations to

AVIVA
and the Class of '68

Mommy and Daddy — Sammy and Brenda — Milton and Susan
Aunt Friedl and Uncle Irwin — Aunt Martha and Uncle Danny
Leon and Hanna Zeinwinth — Rabbi and Mrs. Joseph Safra
Mr. and Mrs. Maurice Enright

Mazel Tov and Best Wishes to

BARBARA
from her family
Mr. and Mrs. Nathan Topor
Froma and Jerry — Grandma Segal
Mr. and Mrs. Aaron Schreiber — Mr. and Mrs. Al Segal

Mazel Tov to Our Daughter

ESTHER LEE
with Grateful Appreciation to All Her Teachers
and to Mr. Lilker for Four Wonderful, Inspiring Years
From Her Loving Parents

He talks that way to my mother,
too.

But don't you want to look like
me, girls?

Would you believe I was once
Miss Poland?

Splendor in the grass.

**In Loving Memory of
Our Parents
Clara and Joseph Schimerman**

who would have been proud to witness
the Graduation of their Granddaughter

SABINA TOBY FELDSTEIN

from
**Mr. and Mrs. Bernard Feldstein
and
Mr. Gerald Schimerman**

Mazel Tov to

JUDY

and Her Classmates

from her

Family and Friends

Would you
believe a
semi-finalist?

Warmest Congratulations and Best Wishes

for a Happy and Successful Future

to our dear daughter

JOAN

Mr. and Mrs. Julius Strachman

Well, it was worth a try.

Sorry I'm late, Mr. L., but I lost
my wheel.

You use it Monday and Wednesday, I'll use it Tuesday and Thursday.

... and she only had one drink.

Mazel Tov

Fran!

Best Wishes for Continued Success

to our dear graduate
and her friends

**Rabbi and Mrs. H. Grossman
Larry and Mimi**

Congratulations to

Annico

MET FOOD STORE

534 Amsterdam Avenue
New York, N. Y. 10024

Mazel Tov and Best Wishes

Fredda

**Rabbi and Mrs. Jacob Weitman
and Dov**

**Best Wishes for
Success and a Happy Future
to our daughter**

Helen

and her Classmates

**Mr. and Mrs. Ludwig Bachrach
and Frank**

Miriam Kohlhagen

Mr. and Mrs. Sammy S. Wechsler

**Mazel Tov and
many loving thoughts
to our
favorite daughter and sister**

Surkie

**Mommy and Daddy
Yaakov David and Benjamin Luban**

Mazel Tov
to our dear daughter

Miriam

Mr. and Mrs. Walter Kohlhagen

Congratulations and Best Wishes

to

Annico

with much love

**Uncle David, Aunt Chana
Erika, Jacob and Sylvia**

... For Girls?

Uncle Marty wants you!

May-ayin yavoh ezri?

How old do I look?

Congratulations to our
granddaughter

Fredda

Mr. and Mrs. Morris Roshwalb

Mazel Tov to

Rachel

upon her graduation

**Mom, Dad,
Nussin and Aviva**

To our daughter

Debbie

Best Wishes for
a very happy future

Mr. and Mrs. Charles Goldner

---

*Bracha V'hatzlacha
to*

Rachel

Zeidi Blank   Zeidi Schlussel
Faye, Julie, Neal and Paula
Lillie and Chaim
Razzie, Sol, Ronni, Larry,
and David

Congratulations to

Zippy

**Mom and Dad
Shlomo and Mimi
Yakov - Rebecca - Esther
Mike, Dvora and the Girls**

Congratulations to

Diane

**Mangrove Feathers Co. Inc.
42 West 38th Street
New York, N. Y.**

Mazel Tov, Warmest Wishes
and the best of luck to
our daughter

Barbara

upon the joyous occasion
of her graduation

Mr. and Mrs. David Saltz

Congratulations and Best Wishes to

Judy Shulman

from

**HIRSCH & CO.
Members of N. Y. Stock Exchange**

25 Broad Street, New York

Tel. JU 2-5352

Heenay mahtahnah k'tahnah, hee,
hee.

You can come out now—the coast
is clear.

Oh, goody, Superman.

OK, so I don't understand the subtleties of the Moonlight Sonata, so hang me.

Congratulations and Best Wishes

to

Rose

and her classmates

Mom, Dad and Pessie

Mazel Tov and Best Wishes to

Lealle

Mr. and Mrs. Herbert Rosenberg

Mr. and Mrs. Sam Rosenberg

Mr. and Mrs. Jacob Schachter

Congratulations to

Eileen

upon her graduation

Best of Luck to her Future Success
from

Uncle Dave, Aunt May
Michael, Barbara and Robert

Lots of Luck

to

Chernie

and her classmates

Bubi and Uncle Lenny

The Gellers

are very proud

of

Deena

Congratulations to

Ellen Yazersky

Mazel Tov and Best Wishes to

Judy

from

Rabbi and Mrs. Shulman

Chaim and Jacob

Grandparents in Washington, D. C.
Grandparents in Melbourne, Australia

Mazel and Bracha

to our dearest graduate

Marilyn

Mommy, Jerry, Michael, Toby,

Sidney, Sharon, Mendy

I have a book report next period.

Let's see, the little hand is on the three . . .

A picture's worth a thousand words.

And the Papa Bear said to the Mama Bear . . .

Mazel Tov to

Libby

and her fellow classmates

Mrs. and Mrs. Arthur Marcus
Samuel, Jay and Sarah

Congratulations to

Anita

and the Class of '68

L. BLUMENAU'S SONS INC.
Real Estate - Insurance
105 Court Street
Brooklyn, N. Y. 11201

Mazel Tov and Best Wishes to

Chernie

Mom, Dad and Tzivia

Good Luck to You

Dinah

Your Younger Brothers and Sisters

Deborah, Ezra, Daphne,
Nechemiah and David

Congratulations!!!

to our

Susie

from

"The Five Apfels"

Best Wishes to

Pearl

from

ASHLEY REALTY CO.
Licensed Real Estate Broker
Commercial & Investment Specialists
1033 Route 17
Ramsey, N. J. 327-5255

Mazel Tov to Our Daughter

Ava

upon her graduation

Mr. and Mrs. Irving Weisel

We Wish Great Happiness

to our darling

Phyllis

Father, Mother, Renee

Manipulation of the mandible resulting in the expulsion of air molecules.

Have *you* seen my ruler, Miss Goldberg?

First prize for endurance.

That's odd, according to the law
of gravity . . .

Mazel Tov and Best Wishes
to Our Daughter and Sister

JOY

upon the occasion of her graduation

Mr. and Mrs. Jack Glicker
Rabbi and Mrs. Moshe Gottesman
Dr. and Mrs. Lester Pollak

The Best of Luck to Our Niece

EILEEN

for the Future

Love

Aunt Annie and Uncle Max

*Mazel Tov and Best Wishes
to*

CAROL KLEINMAN

from

Mother, Brother Mitchell, and
Grandfather Rabbi Jacob Fromkin

To

SHARON

Best Wishes with Love

Mom and Dad

*Our Very Best Wishes to the
GRADUATING CLASS OF '68
and to Our Daughter*

ROBERTA

Mr. and Mrs. Coleman A. Rosner

Best Wishes to

FRANCINE

from

Mr. and Mrs. Nathan Yastrab

Mazel Tov and Best Wishes to

MALKAH

Mommy

Best Wishes to

JUDY

Upon Her Graduation

Mr. Swab

Mazel Tov to

MALKIE

Upon Her Graduation

Robert and Toby
Basi - Peter - Joseph

So You Finally Got There, Huh!

from

Mom, Dad

Cookie, Schmele and Grandma

Best Wishes to

SHIFRA

Dr. and Mrs. Goldwasser

To

JEANETTE

A Happy Future

Love

Mom and Dad

Look what the wind blew in.

The Odd Couple.

Have I got a son, a son!

I'm sorry, but I really must go.

Best Wishes to

HELEN

Mr. and Mrs. Max Simon

Congratulations to

ESTELLE GETMAN

and Her Graduating Class

from

Mr. and Mrs. Max Getman and Israel

*Mazel Tov and Hatzlacha
To Our Darling*

ELAYNE

*May Your Future Be Filled With
Success and Happiness*

Love

Mommy, Daddy, Grammy, Fyl
and Bernie

Congratulations to

JOY

Upon Her Graduation

from her Great Aunt and Uncle

Mr. and Mrs. Schatz

Mr. and Mrs. Louis Schatz

To Our Beloved Daughter

CAROLL

*Our Love and Best of Luck
Upon Your Graduation*

From Your Parents

Congratulations to

HELEN BACHRACH

from

UNITED TRANSIT COMPANY

N. Y. — N. J. — N. E.

Compliments from

SERVICE GARAGE

Gas - Oils - Tires - Tubes

"Service with Courtesy"

3565 White Plains Road
Bronx 67, N. Y.

*All Our Love and Best Wishes
to Our Dearest Daughters*

SUSIE and SANDY

Upon Their Graduation

Mom, Dad and Gary

Mazel Tov to

JUDY SAYOVITZ

Fred Indy — Real Estate

22 West 183rd Street

Bronx, N. Y.

CY 5-1123

*Congratulations and Best Wishes
For a Happy Future*

To Our Dear

ANNICO

Daddy, Mommy and Noémie

Congratulations to

RUTH

L. & M. ALUMINUM

1193 E. Tremont Avenue

Bronx, N. Y.

To

DEBBIE

*We Wish You All The Happiness
and Success in The Future*

Moishe and Noemi Muller

Well, if this doesn't work, I can
always try teaching.

What—me worry?

But you just don't look like a vice-president.

And now for my next number.

Congratulations and Best Wishes

For a Happy Future to

JUDY

MOM, DAD and SID

Mazel Tov and Best Wishes

for the Future to

SUSIE STERN

FROM JEFF

Congratulations to Our Daughter

CECILE

Your Loving Parents

MR. and MRS. JOSEF WEINBERG

Compliments to

JUDY STERN

from DYCHMANS

73 West 47th Street New York, N. Y.

Congratulations to

ROSE

from

MR. and MRS. HENRY L. GERTWER

Mazel Tov to

JUDY

On Her Graduation

MR. and MRS. KARL STERN

AI and Carol, Shalom, David and Shoshana

THE KAHAL DAIRY CO.

549 Wortman Ave.

Brooklyn, N. Y. 11208 CL 7-1627

Best Wishes to

JUDY STERN

from

HERSHKOWITZ WHOLESALE

KOSHER MEATS INC.

Bronx, N. Y.

Best Wishes to

CECILE

from

ROSS LUMBER INC.

Building and Mason Materials

Monroe, N. Y. 10950

H. TEICHMAN

Strictly Kosher Meat

2385 Broadway

New York, N. Y.

Mazel Tov to

SHULAMIT

from MOM and LILA

Mazel Tov and Best Wishes to

HENYA MALKA

with Love from

MOMMY, DADDY and ABIE

Congratulations to

JUDY STERN

ALL CITY POULTRY CO.

**211 No. 4th Street Brooklyn, N. Y.
EV 7-2796**

Best Wishes to

ROSE SUCHMAN

from

MR. and MRS. GOLDSTEIN

Best Wishes to

JUDY SAYOVITZ

from

DR. and MRS. WIDMAN

Congratulations to

MALKIE

from Uncle Willie

REGENTS MANUFACTURING

Passaic, N. J.

Congratulations to

PEARL

from

MR. and MRS. MAGILL

Paterson, N. J.

Mazel Tov and Best Wishes

To Our Daughter

HEDDA

MOM, DAD and NAOMI

Who says beauty is only skin deep?

Not now Miss Elkin, can't you see I'm busy.

I'll start my diet tomorrow.

Simon o'mehr.

Compliments to
MARGARET
from

DR. & MRS. MAX MEYER
645 West End Ave., New York, N. Y. 10025

To
SUSIE NEUMANN

from a friend

To Our Daughter and Sister
RITA
Congratulations and Best Wishes
On Your Graduation
MOTHER, FATHER & ALLEN

Congratulations and Best Wishes
to
MARILYN
AUNT IRMA & UNCLE DAVE

Best Wishes to
LYNNE ROSENBERG
McCLONE & REARDON
Insurance
Jersey City, N. J.

Best Wishes to
DORIS
Upon Her Graduation
UNCLE MICHAEL, AUNT EVA
HENRY & AVI

To
SUSAN
PAUL'S TAILORING
of Rockville Centre, L. I.

Mazel Tov to Our Daughter
SUSAN
MR. & MRS. SAMELSON

MAUZONE'S
HOME KOSHER PRODUCTS

69-42 Main Street
Flushing, N. Y.

Best Wishes for a Successful Future
to
EVVIE KRONENBERG

E. KRAMER & CO., INC.

Mazel Tov and Best Wishes
To Our Daughter and Sister
DORIS
MR. & MRS. MORRIS PINCZEWSKI
& **CHAIM**

Congratulations and Best Wishes
to
SUSIE

MR. & MRS. POLLAK & MIRIAM

Congratulations to
MIRIAM
and Her Fellow Classmates
DR. & MRS. MEL ADLER
Giti, Neil, Jodi & Moshe

Good Luck for a Bright Future
To Our Lovely Niece
EILEEN
Sincerely
ARNOLD & RUTH ROSENSTOCK

Good Luck
ELISHEVA
DR. & MRS. MARGALIOTH

Mazel Tov and Best Wishes to
SARA LUBAN
Upon Her Graduation
SHOMER GLATT Meats & Catering, Inc.

Compliments to
EVELYN
from the Sisterhood of Congregation
Tifereth Israel of Jackson Heights

HONEE FINE SHOES

2335 Broadway
New York 10024

Will the class please come to
order!

I got my job through the *New*
York Times.

And that's why I left Central.

Oy, even Chedva was better.

To Our Niece
DEBBIE JACOBS
Mazel Tov Upon Your Graduation
May you have plentiful and
continual success in your future
THE FAMILY BERGER

SHULAMIT

Best Wishes from
A FRIEND

FRIEDMAN-LANGSAM, INC.
Insurance
41-25 Kissena Blvd.
Flushing, N. Y. 11357

Mazel Tov to

ELAYNE

DR. MELVIN J. ADLER (D.D.S.)

DENNIS GRIBBETS CO., INC.

10 Jeffrey Place
Monsey, N. Y.

Congratulations to

SHIFRA GOLDWASSER

HELEN & ISRAEL FLAX

Congratulations to

REBECCA APPLETON

BILL GALLEN

Congratulations and Best Wishes to
PHYLLIS
Upon Her Graduation
AUNT MIRIAM, UNCLE SAM
Cousins—Pearl, Judy & Charles

Congratulations to My Favorite Niece
HELEN

With Love From
TANTE BERTEL

Congratulations to
EVVIE KRONENBERG
Upon Her Graduation

MR. LOUIS SUMMER

Mazel Tov to

MIRIAM KOHLHAGEN
DR. & MRS. MARTIN BIENENSTOCK
and JUDY

Congratulations and Best Wishes
For a Successful Future to Our Daughter
EVELYN
MR. & MRS. EDWARD KRONENBERG
and Brothers IRA & ABBA

Congratulations to

SHIFRA GOLDWASSER

from her
MOTHER & FATHER

To

MIRIAM
The "Prettiest" Fagin We Know
Luv
THE GANG BACK HOME

Mazel Tov to

PHYLLIS FELD

SIDNEY STERN & JOE KAHAN
Meat & Poultry Market

Mazel Tov and Best Wishes
To Our Niece
JOY

MR. & MRS. NATHAN LOW
MR. & MRS. BEN GLICKER

To Our Dear Sister

SABINA
Mazel Tov on Your Graduation
from your
TWIN BROTHER SAMMY
and Brother JEFFERY

Best Wishes to

DEENA

MR. & MRS. VERSTANDIG

And the cheese stands alone . . .

Hurry up with this game. I've got
to go.

Oh no, you don't—get away from these cream puffs, Mr. Lilker!

Pssst girls—I've got a single son.

Mazel Tov and Best Wishes

HEDDA

UNCLE VICTOR, AUNT MARCIA
& COUSINS

Mazel Tov To My Niece
SUSAN

Upon Her Graduation

MRS. L. WOLTERS

Congratulations and Best Wishes
For Further Success to Our Cousin

RITA

MR. & MRS. TIBOR GOLDSTEIN & SONS

Hatzlacha Rabba to

CILKA

Love,

MOMMY & DADDY — RISA, BERIL
& AUNT FANNIE

To
ESTELLE
& HER FELLOW GRADUATES
Best of Luck and Success
In All Your Endeavors
JOE

Best Wishes to

JUDY

MR. & MRS. GRAUBARD

Congratulations and Best Wishes
To Our Daughter

SHIFRA

MR. & MRS. FIALKOFF
Benjamin, David & Ann Rebecca

Mazel Tov to Our Daughter & Sister

PHYLLIS

May Your Future Be Happy
MOMMY, DADDY & ABE

Mazel Tov and Best Wishes
For a Successful Future
To Our Daughter & Sister

MARILYN

MR. & MRS. MANDEL — Harriet & Yossi

Mazel Tov to My Dear Sister

LEALLE

Love Always — MYRNA

Congratulations to Our Sisters
ZIPPY APPEL
and **FRAN GROSSMAN**

Love
SHLOMO & MIMI

Congratulations and Best Wishes
To Our Daughter

MIREILLE

Upon Her Graduation
DAD, MOM, JACKIE & ABIE

With Best Wishes for
A Happy Future to

AVA

YOUR LOVING GRANDPARENTS

Mazel Tov to

SUSIE

FROM YOUR LOVING PARENTS

Best of Luck in the Future
To Our Dear Niece

DEBBY

MR. and MRS. STEINLAUF
ARLENE and MICHELLE

Much Mazel and Happiness
To Our Dear Sister

CAROLL

Upon Her Graduation
CINDY & MARK

Mazel Tov and Best Wishes
To Our Daughter

NATALIE

MOMMY & DADDY

Who me—a cheerleader!

Hurry up and do it—I can't bear to look!

You mean the piano fell again?

They went thataway.

MAZEL TOV

Sharon — A friend

Sharon — Mr. & Mrs. Rabinowitz

Sharon — Mrs. John Sitar

H. GOLDBERG INC.

Rebecca — Harry Miller

Rebecca — Nat Olson

Rebecca — Mr. & Mrs. Hyman Appleton

Malkie — Aunt Lillie & Uncle Charlie

Helen — Mr. & Mrs. Nussbaum —
Debra & Laurie

Helen — Fred, Hilda, Helen, & Marty

LES GIRLS — SPORTSWEAR for the Young Miss

Helen — Mr. & Mrs. J. Mayer

Hedda — Rabbi & Mrs. Fefferman & family

Rebecca — Rabbi & Mrs. I. Finestone & family

Rebecca — Rabbi & Mrs. J. Finestone & family

Judy — Mr. & Mrs. Ostreicher

Deena — Mr. & Mrs. D. Geller

YELLOWSTONE PHARMACY

Deena — Mr. & Mrs. Reuben Metchik

Shifra — Mannie & Eva Levine

Sharon — Dr. S. Deutch

Miriam — Ungie & Dande

Miriam — Opa

HADASSA BAKERY INC.

ADAM MANDELBLATT & CO. LTD.

Ellen — Dr. S. Feldstein

Rebecca — Norton Bloch, D.D.S.

Evelyn — Nat Gelfman

Sandy — Dr. & Mrs. Fersel & family

GRADUATING CLASS — BUNCHE SHTOK

Mazel Tov to

ELAINE

from

MR. & MRS. MAX DEAR

Congratulations to Our Daughter & Sister

RICKY

Upon Her Graduation

RABBI & MRS. THEODORE CHARNER
& YITZCHAK

DOWNING CHEMISTS

868 Lexington Avenue
New York City, N. Y.

Mazel Tov to Our Dear Niece & Cousin

RICKY CHARNER

AUNT MARLENE, UNCLE BERNIE
David, Esther & Tova Sima Sherman

Mazel Tov to

PHYLLIS FELD

MR. & MRS. MEYER DANIEL

Mazel Tov

DEBBIE

May life always hold all you want it to and
may all your dreams and wishes come true.

MOM, DAD & DAVID

Best Wishes to

ELAINE

Upon Her Graduation

from

MOM & DAD

Rochelle, Melodye and Avram Ruditzky

Central's answer to Sherlock
Holmes.

'Arry, a dove just flew into my kitchen!

'Aye, tis truly a dove.

BEST WISHES

INTERSTATE PHOTO SUPPLY

Sandy — Leo Kuffik

Shulamit — Radz, Nov, Lefko, Maggie

KEY FOOD STORE SUPER MARKET

FAR & WIDE TRAVEL, Inc.

MAUZONE HOME KOSHER PRODUCTS, Inc.

Marilyn — Dr. Jerome Edelson

Sara — Sheldon Hoffman

STAUSKY'S Jewish Shop

PAPILSKY Caterer's Inc.

Susan — Max Shier

Susan — Mrs. Stuhlbach

Marilyn — Dr. Harold Lesk, D.D.S.

Rita — Your brother, Allen

Rita — Mr. & Mrs. M. Horowitz

Rita — Cantor & Mrs. M. Preis

KASEY'S KITCHENS

ROSEN BROS. MEAT MARKET

Susie — Ella & Samuel Slamovitz

ZOMICK'S BAKERY, Inc.

Miriam — Dorothy & Abe

Elaine — Dr. Kornblant, Optometrist

Anita — R. Lockfeld

Anita — A friend

Anita — Edwin Herzig

Anita — The Applemans

Anita — Mr. & Mrs. Zelinger & family

Rita — Your Grandparents

Barbara — Mrs. Dora Roer

Barbara — Mr. & Mrs. S. Silver

Barbara — Mr. Sol Roer & family

STEIN'S KOHER MEAT MARKET

Cindy — Dan Gold

Cindy — Lillian & Ira Schmookler

Cindy — A friend

SCHILD BROS. Inc.

HERZOG & ADAMS, Inc.

REISMAN BROS., Shomer Shabbos Bakery

Malkie — Mr. & Mrs. H. Benoff

Malkie — A friend

J. A. PAPER & GROCERY CO.

Sandy & Susie — Rabbi & Mrs. Goder

Pearl — J. Urdang

Pearl — H. Zeiger

GOLDKLANG'S APPLIANCES—Bayonne, N.J.

Lynne — Dr. Peniah

Lynne — KOL TOV

Lynne — J. Leitner

Naomi — Rabbi & Mrs. Hess

Mireille — S. Kaufman

Mireille — PARKSIDE PLAZA

Susie — Mr. & Mrs. Last

DNI-CLAVE CORPORATION

Shifra — Benjy

Jeanie — Mizrahi Hatzair

GRADUATES — Rabbi E. Neiss

No diamonds—yet!

Please give me my lunch back—I'm starving.

Senior Directory

- Album, Sharon—42 Noe Street, Carteret, N. J. 07008—201-541-4340
Appel, Ziporah—2017 Avenue M, Brooklyn, N. Y.
Appleton, Rebecca—282 Maitland Avenue, Teaneck, N. J. 07666—201-837-6386
Asch, Malka—1815 Monroe Avenue, Bronx, N. Y. 10457—TR 2-2719
Bachrach, Helen—540 Fort Washington Avenue, New York, N.Y. 10033—
WA 8-4883
Bendkowski, Hedda—75-11 217th Street, Bayside, N.Y. 11364—HO 4-2957
Berger, Jeanie—1500 Grand Concourse, Bronx, N.Y. 10457—CY 9-1933
Charner, Ricky—73-23 210th Street, Bayside, N.Y. 11364—HO 4-7462
Eisenberg, Judy—32 West 33 Street, Bayonne, N.J. 07002—201-436-6275
Fasten, Judy—67-45 Booth Street, Forest Hills, N.Y. 11375—275-2710
Feigenbaum, Mireille—108-23 66th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11375—
Feld, Phyllis—66-10 Thornton Place, Forest Hills, N.Y. 11375—793-2891
Feldstein, Sabina—2320 Laconia Avenue, Bronx, N.Y. 10469—882-1487
Fialkoff, Shifra—50 Carlton Road, Monsey, N.Y. 10952—914-EL 6-8042
Friedman, Esther Lee—67-82 Groton Street, Forest Hills, N.Y. 11375—BO 8-7148
Geller, Deena—72-87 Yellowstone Boulevard, Forest Hills, N.Y. 11375—BO 8-6698
Getman, Estelle—2409 Hering Avenue, Bronx, N.Y. 10469—TU 2-5650
Glass, Natalie—2190 Bolton Street, Bronx, N.Y. 10462—823-8914
Glicker, Joy—1306 Fteley Avenue, Bronx, N.Y. 10472—542-7221
Goldberg, Caroll—1722 Townshend Avenue, Bronx, N.Y.—299-0180
Goldner, Debby—118 West 79th Street, New York, N.Y. 10024—TR 7-2789
Goldwasser, Shifra—955 Walton Avenue, Bronx, N.Y. 10452—536-1432
Greif, Dianne—500 C Grand Street, New York, N.Y. 10002—OR 3-2321
Grossman, Francine—3334 Bainbridge Avenue, Bronx, N.Y. 10467—OL 3-0434
Helfgott, Elayne—530 Briar Place, Far Rockaway, N.Y. 11691—FA 7-7940
Hess, Naomi—701 West 177 Street, New York, N.Y. 10033—WA 8-0034
Jacobs, Debbie—91-05 37th Avenue, Jackson Heights, N.Y. 11372—426-9391
Kinderman, Jeanette—455 F.D.R. Drive, New York, N.Y. 10002—OR 7-6839
Kinderman, Sharon—455 F.D.R. Drive, New York, N.Y. 10002—OR 7-6839
Kleinman, Carol—121 Clarke Place, Bronx, N.Y. 10452—LU 8-4149
Kohlhagen, Miriam—717 West 177 Street, New York, N.Y. 10033—WA 8-5989
Kronenberg, Evelyn—26-49 96 Street, Jackson Heights, N.Y. 11369—TW 8-4350
Kullik, Sandy—144-19 69th Avenue, Kew Garden Hills, N.Y. 11367—LI 4-9343
Luban, Sara—71-14 Yellowstone Boulevard, Forest Hills, N.Y. 11375—LI 4-8013
Magnus, Shulamit—220-61 73 Avenue, Bayside, N.Y. 11364—BA 9-5805
Mandel, Marilyn—2154 Haight Avenue, Bronx, N.Y. 10461—TA 8-4417
Marcus, Libby—207 West 86th Street, New York, N.Y. 10024—799-6055
Margalioth, Elisheva—9 Balfour Street, Jerusalem, ISRAEL
Matkowsky, Shulamit—1417 Nelson Avenue, Bronx, N.Y. 10452—JE 6-8446
Maza, Sandra—18 Clark Street, South River, N.J. 08882—201-257-2947
Merkin, Dinah—625 Park Avenue, New York, N.Y. 10021—RE 7-8282

Senior Directory

- Meyer, Margaret—7 Hadassah Lane, Spring Valley, N.Y. 10977—914-EL 6-2964
Milner, Miriam—110-28 68th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11375—TW 7-4297
Neumann, Susan—144 Autumn Street, Passaic, N.J. 07055—201-778-8346
Ottensoser, Aviva—433 Magic Avenue, Elizabeth, N.J. 07208—201-355-3160
Pascher, Marilyn—105-06 62nd Drive, Forest Hills, N.Y. 11375—TW 6-3520
Perl, Rita—250 Fort Washington Avenue, New York, N.Y. 10032—WA 8-4898
Pinczewski, Doris—55 Tiemann Place, New York, N.Y. 10027—UN 5-1813
Pollak, Susie—155 Riverside Drive, New York, N.Y. 10024—787-0174
Ring, Miriam—812 Hurly Court, Far Rockaway, N.Y. 11691—FA 7-0284
Rosenberg, Lynne—2 Lynhaven Court, Monsey, N.Y. 10952—914-EL 6-2267
Rosenstock, Eileen—238 Fort Washington Avenue, New York, N.Y. 10032—
WA 8-5902
Rosner, Roberta—4475 Henry Hudson Pkwy., Riverdale, N.Y. 10471—543-6545
Ruditzky, Elaine—156-11 Aguilar Avenue, Flushing, N.Y. 11367—591-2631
Salb, Anita—30 Mountain Avenue, Monsey, N.Y. 10952—914-EL 6-3242
Saltz, Barbara—2463 Valentine Avenue, Bronx, N.Y. 10458—SE 3-7773
Samelson, Susan—28-46 210 Street, Bayside, N.Y. 11361—FA 1-3370
Sayovitz, Judy—3521 DeKalb Avenue, Bronx, N.Y. 10467—653-3659
Schlussel, Rachel—58 Madison Avenue, Perth Amboy, N.J. 08861—201-826-2902
Schmookler, Cindy—550 J Grand Street, New York, N.Y. 10002—777-5835
Shulman, Judy—137-16 70 Road, Flushing, N.Y. 11367—BO 3-9895
Steinmetz, Malkie—1895 University Avenue, Bronx, N.Y. 10453—878-8204
Stern, Judy—301 West 108 Street, New York, N.Y. 10025—AC 2-6117
Stern, Sandy—651 Britton Street, Bronx, N.Y. 10467—881-6524
Stern, Susie—651 Britton Street, Bronx, N.Y. 10467—881-6524
Strachman, Joanie—493 East 32nd Street, Paterson, N.J. 07504—201-525-3867
Suchman, Rose—409 West County Line Road, Lakewood, N.J. 08701—201-363-2439
Tendler, Carol—1 Stuyvesant Oval, New York, N.Y. 10009—254-8253
Tennenbaum, Susie—201 West 86th Street, New York, N.Y. 10024—SU 7-7751
Teper, Pearl—270 East 32 Street, Paterson, N.J. 07504—201-279-0896
Topor, Barbara—65-01 110th Street, Forest Hills, N.Y. 11375—TW 7-2102
Turk, Phyllis—280 Riverside Drive, New York, N.Y. 10025—AC 2-6474
Weinberg, Cecile—95-23 67th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11374—BO 3-1902
Weinglass, Janet—130 Lakeview Avenue, Rockville Centre, N.Y.—516-RO 4-1850
Weisel, Ava—4555 Henry Hudson Pkwy., Bronx, N.Y. 10471—884-8786
Weitman, Fredda—143 White Meadow Road, Rockaway, N.J. 07866—201-627-2583
Wetzler, Annico—130 West 86 Street, New York, N.Y. 10024—TR 3-3613
Wietschner, Ruthie—1865 University Avenue, Bronx, N.Y. 10453—TR 8-3495
Yazersky, Ellen—144-12 68th Drive, Flushing, N.Y. 11367—BO 8-0718
Zelkowitz, Laura—149 Harrison Avenue, Jersey City, N.J. 07304—201-HE 3-8620
Zinstein, Lynne—2064 Barnes Avenue, Bronx, N.Y. 10462—597-2234

